

מגזין הבולאים בישראל

גליון מס' 50 ♦ כסלו – תשס"ד ♦ דצמבר 2003 ♦ המחיר 15 ש"ח

לראשונה
חותמת אירוע בנושא
הוצאת גליון הבכורה של שָׁבֵר
הונפקה לרגל כנס יום הבולאות

מגזין הבולאים בישראל
כסלו תשנ"ג דצמבר 1992

שער גליון "שָׁבֵר" מס' 1

המחיר 6 ש"ח (באילת 5 ש"ח)

♦ יודאיקה ♦ הנפקות חדשות מהארץ ♦ חדשות מהעולם ♦

הפירק

בימים אלה, חוגג גיליון "שביל" 50 ביטאונים, במתכונתו החדשה. אומנם מאז תחילת הפעילות הבולאית בארץ ישראל יצאו כתבי עת שונים על ידי ההתאחדות, האגודות המקומיות השונות ואפילו באמצעות יזמים פרטיים שונים. גם עמיתנו הוותיק אריה לין הוציא לאור מספר ביטאונים. הביטאונים יצאו בתדירות שונה פעם ארוכה ופעם קצרה ובמתכונות שונות. אולם, "שביל" מיסד את השלב הסופי של התארגנות ההתאחדות במסגרת הקרן לעידוד הבולאות, שאיפשרה ניהול מקצועי, משרד מרכזי ושירותי סיוע לאספנים. כתב העת הופק בהתאמה לצורכי החברים והפך לבמה המרכזית של ההתאחדות המעניק את מלוא המידע הרלוונטי לאספנים כאשר המטרה המרכזית הייתה לכסות את כל תחומי הבולאות בצורה מאוזנת ובהתאם לכיווני האיסוף החדשים. הושם דגש על ענפים אופנתיים יותר דוגמת בולאות נושאים, ותולדות הדואר, כאשר במקביל לא הזנחו תחומים מסורתיים כמו יודאיקה. בנוסף לכל אלה הביטאון הקדיש מקום לחדשות מעולם הבולאות ומתן דגש לבעיות בבולאות העולמית המאורגנת העומדות על סדר היום. יחד עם ההתקדמות הטכנולוגית הקדשנו מקום לסיקור של המימד החדש שחדר לענף: מחשבים ואינטרנט ואנו עושים כל מאמץ להגדיל את הנתח הזה בכתבות בביטאון.

(המשלך בל/מ/ד/הא)

התאחדות
בולאי
ישראל

גיליון מס' 50
כסלו תשס"ד — דצמבר 2003
מחיר: 15 ש"ח
מנוי שנתי: 80 ש"ח

בהוצאת התאחדות בולאי ישראל
מען המערכת: ת"ד 4523, ת"א 61045
טלפקס: 03-6295547
E-mail: ipf@netvision.net.il
<http://www.israelphilately.org.il>

מנכ"ל: טיבי יניב
עורך ראשי: אברהם דישון
עורך משנה: זהר נוי
עיצוב גרפי: א. אורן הפקות דפוס

הפקה: א. אורן הפקות דפוס
שדרות רוטשילד 109, ת"א

יום הבולאות ה-17

23 בדצמבר 2003 - מוזיאון לדואר ובולאות במוזיאון ארץ-ישראל - רמת אביב

הרשמה וחלוקת דף המזכרת למשתתפים / קפה ועוגה במסעדת המוזיאון	9.00-10.00
טקס פתיחת יום הבולאות - בחסות מנכ"ל רשות הדואר, מר יוסי שלי ברכות	10.00-10.30
הענקת תעודת בולאי השנה	
יהודה לבנוני, "על מגדלי השעון העותומנים" לקראת הנפקת סדרה ל-"תלאבול 2004"	10.30-11.15
השירות הבולאי: תוכנית הנפקות לשנת 2004	11.15-11.40
מוטי קרמנר - המסחר הבולאי באינטרנט (הרצאה, שאלות ותשובות)	11.40-12.30
משה אהלי - כריית מידע בולאי באינטרנט	12.30-13.00
ארוחת צהרים חגיגית	13.00-14.30
הכרזת תוצאות משאל הבול היפה והחותמת המוצלחת של שנת 2003.	14.30-14.45
הגרלת פרסים למשתתפים במשאל.	
סימפוזיון: איסוף בולי ישראל מודרניים - תחומי עניין מיוחדים, שיטות איסוף שלא למטרת תצוגה בתחרות, כיצד ניתן לעודד הענף. הפאנל יכלול אספנים וסוחרים.	14.45-15.30
סדנאות לטכניקות בולאיות:	15.30-17.00
א. כיצד מזהים שיטות דפוס של בולים.	
ב. זיהוי סוגי זרחן בבולי ישראל והעולם.	
ג. שימוש במיכשור בולאי: מידת ניקוב (מכשירים אלקטרוניים וידניים), איתור סימני מים, מיקרוסקופ בולאי, הסורק ושימושו הבולאיים.	

דמי ההשתתפות הם בסך 90 ש"ח, כולל ארוחת צהרים חגיגית ודף מזכרת מיוחד שיופק לרגל האירוע. ההשתתפות מחייבת הרשמה מוקדמת ותשלום מראש עד לתאריך 20.12.03.

לפרטים והרשמה נא לפנות להתאחדות בולאי ישראל טל/פקס: 03-6295547

תוכן

כל הכבוד ליגאל נתנאל בירן	3
הנפקות דואר ישראל	4
חדש בספריה	6
"הכל זהב"	7
הנפקות חו"ל	8
חדשות מהעולם	9
עצומה לבול משותף צי-ישראלי	10
פרקי נוסטלגיה - בר מצוה לאיל"ת	11
פעילויות בארץ	11
חדשות דואר ישראל	12
ההכנות ל-"תלאבול 2004" נמשכות	12
חברנו היקר סימון עמר איננו	12
משאל הבול היפה	13
מכתבים למערכת	13
חותמות דואר ישראל	14
הבול הוא מוצר ממלכתי	15
סעיף ה"נדירות" בהערכת אוספים	16
יודאיקה	18
יריד ותערוכת בולים בוינדלפינגן	20
"סריטורית מקדונלד"	22
ביו-טרור והבולאות	24
בולים ברשת	27
הנפקות חו"ל	28
מכתבים לחו"ל בתקופת מנהלת העם	30

הפירק

הכותבים הוא צר ביותר של "משוגעים לדבר". אנו בטוחים כי לכל אחד מכם יש סיפורים העשויים לעניין את הקוראים. ולא רק זאת, אנו מוכנים להעמיד לרשות הקוראים עיתונאי אשר יקבל מהם את החומר וישב עימם לגיבוש המאמרים.

בתקופה האחרונה, שמתם בוודאי לב, לכתבות על חוגי הנוער שאנו מקיימים ברחבי הארץ, ואנו רואים בהם את דור העתיד של הבולאים. למרות הספקנים הרבים כי הנוער מדיד את רגליו מאיסוף בולים לטובת תחביבים אחרים, הרי שהתמונה שונה בתכלית. מסתבר כי הם צמאים להשתלב בעולם המרתק את כולנו. אנו מקווים כי הידיעות שלנו בתחום זה יחשפו את העובדה כי כיום, כמו בעבר, יש דור חדש של אספנים. באמצעות פעילות שיווקית, כמו בכל תחום, ניתן יהיה לחשוף את הפעילות הזו ולארגן חוגים רבים יותר בבתי הספר ובמערכות חינוך אחרות, אנא הפנו עובדי הוראה בכל הרמות למשרדי ההתאחדות להיות מדריכים לבני הנוער.

הוספת גם לגלות את אלפי הכניסות לאתר האינטרנט שלנו אשר עוזר להפיץ את בולי ישראל החדשים. לא פעם מתקבלות פניות לרכוש הבולים מאתנו ולשלם בכרטיס אשראי. חבל שאיננו יכולים לעסוק במכירות בולאיות ועוד יותר חבל שהשירות הבולאי איננו מאפשר עדיין רכישה באמצעות האינטרנט כמקובל ברוב השירותים הבולאיים במערב.

קריאה מהנה

מערכת "שביל"

לע מיועד לכל האספנים בישראל ולאספני ישראל בחו"ל. הן לחברי האגודות והן לציבור הרחב וכל האספנים החדשים והוותיקים כאחד. לכן אנו משלבים בו מאמרים וידיעות שיש בהם עניין לכל פלחי האוכלוסייה כולל אספנים ותיקים ומקצועיים. אנו רואים מטרה חשובה בעידוד הבולאות בקרב בני הנוער ולכן אנו מדווחים לא פעם, על התפתחות שחלה בתחום זה.

לזרנו זה יום חג ולו רק בשל העובדה כי הצלחנו לעמוד במטרות להוציא לאור, באורח שוטף, את הביטאון כסדרו לאורך כל התקופה. כל ביטאון כרוך בעבודה קשה ומתישה ביותר וצירי לידה מלווים כל ביטאון וביטאון, עד אשר הוא מגיע לידיכם. אבל למרות כל הקשיים והאילוצים הללו עמדתנו במשימה שנטלנו על ידנו, ואנו מקווים כי בעתיד נמשיך בדרך זו ונצליח לשפר את הביטאון כדי להעמיד לרשותכם מגזין מעניין ומועיל ועשיר במאמרים ובכתבות, אשר ירחיבו ויעשירו את הידע שלכם. אנו עושים את כל המאמצים, אך דרוש לנו גם הסיוע שלכם כקוראים המעורבים בתכני הביטאון.

אנו מנצלים במה זו פונים לקוראים המסורים שלנו לגלות מעורבות יתר ולהעביר אלינו כתבות ומאמרים. לצערנו, מספר

כל הכבוד ליגאל נתנאל ביפן

חברנו **יגאל נתנאל**, זכה בפרס הגדול של תערוכת פילאקוריה 2002 בסיאול על אוספו "הבולים החרוטים של יפן 1871-1876" (ראה "שביל" 46).

מוציא לאור יפני פנה אליו והציע לו להפיק ספר עם העתק צבעוני של האוסף כולו בלווי מבוא והארות וניתוח של 2 מומחים יפנים נודעים. מצאנו בחוברת YUSHU את הידיעה המתייחסת להשקת הספר:

"...מעולם לא ניתן הפרס הגבוה ביותר זה לאספן יפני, עבור אוסף בוליה הראשונים של יפן. אחד האפיונים היחודיים ביותר של האוסף הוא שאינו נשאר בפשטות בתחומי האיסוף המסורתי אלא גם הרבה פריטים משמעותיים מתחום תולדות הדואר. ההתאחדות הבולאית של יפן (JPS) הזמינה אותו להציג את אוספו המהולל ב-JAPEX 02. התצוגה באגף הכבוד משכה הרבה אנשים וכאשר הוא נתן הרצאה ליד המסגרות, המון רב התאסף מסביב. הוחלט לפרסם את הספר במטרה לשמור על תיעוד קבוע של האוסף. כל 128 הדפים מובאים בצבע בגודל האמיתי, מלבד 3 המעטפות הגדולות. הטקסטים המלווים נכתבו על ידי מטסומוטו יון איצ'י (עבור ההיבטים של תולדות הדואר) וע"י אישיקווה קטסומי (על היבט ייצור הבולים) המאמרים המלווים תורגמו גם לאנגלית. כריכה רכה, מחיר 18,000 י"ן + דואר 1080 י"ן — הפרסום הופיע בתחילת אוקטובר ובסוף החודש אזלה כל המהדורה. ♦

הנפקה רצינית תנפיק פריטי דואר לרגל אירוע שאינו קשור בה. יחד עם זאת, הבולים היפים והפופולריים הללו מהווים חידוש מרענן בין בולי האישים הרבים המונפקים באחרונה.

9.12.2003

יום הבולאות – ילדים וגלגלים

בולי יום הבולאות 2003, מוקדשים הפעם לסדרה בת 4 בולים של "ילדים וגלגלים" (ראה שער אחורי ב"שביל הקודם"). הבולים עוצבו על ידי תמר מושקוביץ ועליהם ילדים אופניים, סקייטבורד, רולר בליידס, וקורקי-נט. 4 הבולים משובצים בגיליון חריג של 12 בולים.

30.1.2004

תערוכת בולים הונג-קונג 2004

בולי יום סוף: תערוכת הונג-קונג אינה תערוכה עולמית וישראל כמו יתר המדינות של האיגוד האירופי, לא הזמנה להשתתף בתערוכה. התאחדות בולאי ישראל הפנתה את שימת לב השירות הבולאי לכך, אך ללא הועיל. אין זה מקובל שמדינה עם מדיניות

תשניות בול יקניטון

בהדפסה חוזרת של בול יקניטון, עם נקבוב אובלי בדפוס באנגליה אין זרחן בשובל ובשולי הבול. ההדפסה הקודמת נעשתה בהולנד.

השירות הבולאי הזמין את ההדפסה על פני הבול כולו – אך נראה כי נייר הבולים הטבוע מראש אזל. כדי לעמוד בדרישה של השירות, הדפיסו הפעם את הזרחן בהדפסה חוזרת.

מהשירות הבולאי נמסר כי כל עוד הדפוס דואג לזרחן העומד באפיוני מכונת המיון, וכל עוד אין שוני בעלות, אין הוא מתערב בשיקולי המדפיס. הבדל נוסף בגיליון הוא שהמספר הסידורי הרץ נמצא בצד הימני התחתון בשורת השובל ולא בצמודת לוח כמקובל.

20.4.2004

היסטוריונים (סדרה ב'): אנו מציגים
לראשונה את 3 הבולים בעיצוב אד ואן אויין
הכוללים את עמנואל רינגלבלום, יעקב הרצוג
ועקב טלמון.

אילן רמון: הבול יונפק בגיליונית של 10
בולים עם קישוט מסביב.
מרכז מורשת בגין: יופיע בגיליונית של 9
בולים עם שוליים מקושטים. (ר' חוב' "שביל"
מס' 48-49).

יום הזיכרון: עד הורדת הביטאון לדפוס אין
בידנו את הסקיצה לבול.

חדש בספריה

"MY STAMP ON LIFE"

("החותם שלי על החיים")

מאת **מקס שטרן**, 166 ע', מאי 2003,
בהוצאת "מקור" – ספריית הקהילה
היהודית באוסטרליה.

מחבר הביוגרפיה הוא כיום בן 82, אחד מסוחרי הבולים המוכרים ביותר בעולם והסוכן הרשמי של השירות הבולאי הישראלי ביבשת האוסטרלית, הוא עדיין מאוד פעיל ואף משחק כדורגל.

מקס שטרן (MAX STERN) נולד בברטיסלווה שבסלובקיה (צ'כס' לובקיה לשעבר) בן למשפחה דתית אך יודעת להעריך השכלה כללית, ידיעת שפות ומעורבות בחברה הכללית. חלק ניכר בספר דן בתקופת מלחמת העולם השנייה ובחיי הנער מקס בברטיסלווה תחת המשטר הסלובקי המשתף פעולה עם הנאצים הגרמנים. כבר בגיל 14, הצליח **מקס** לממן את לימודיו מרווחים שצבר במסחר בבולים. אחרי האיסורים שהוטלו בהדרגה על עסקיהם של היהודים, נאלץ אביו להפסיק את עיסוקו כסוכן נוסע וכל פרנסת המשפחה נפלה על הבן. ההשתלטות של הגרמנים על צ'כסלובקיה הביא להנפקות ובולים עבור בוהמיה ומורביה והדפסי רכב של בולי סלובקיה. הקשרים הרבים של **מקס שטרן** אפשרו לו להשיג מלאים של בולים אלה ולשווקם בהצלחה בחו"ל וגם בקרב קציני המשטרה המקומית, אנשי ביון גרמנים ואף קצינים בצבא הגרמני.

עד 1944 הצליח להתחמק ולהציל גם את משפחתו מהגליה למחנות הריכוז. אך הקשרים הבולאיים הרווחים מהמסחר הבולאי והחברויות הרבות בקרב הגויים, לא הצליחו למנוע את הצ'פוי מרבית משפחתו נספתה באושוויץ והוא עצמו – לאחר תקופה די ארוכה שהצליח להסתתר בתאטרון, בתעלות ובמחסנים בעיר הולדתו – נתפס ונשלח יחד עם קבוצת צעירים – למחנה זקסבאוזן ומשם לליכטנרדה. הוא עבד בתנאים נוראיים בביצורה של ברלין וכשהחזית התקרבה – נלקח עם חבריו ל"מצעד מוות" שהסתיים רק ב-7 במאי 1945, כאשר השומרים הגרמנים נעלמו.

כמעט מיד לאחר השחרור חידש **מקס שטרן** את פעילותו במסחר בולאי ומצא דרכים והזדמנויות הקשורות בבולי צ'כסלובקיה, הונגריה ואחרים, תוך נסיעות רבות בין מזרח למערב. עם התבססות המשטרים הקומוניסטיים, עזב עם אשתו הטרייה לאוסטרליה והפך במהרה לסוחר בולים בין-לאומי ושותף ליוזמות בולאיות מצליחות רבות של השירות הבולאי האוסטרלי. על כך קיבל גם מדליה רשמית של הפרלמנט האוסטרלי. זהו ספר מרתק כמעט כל בולאי יהודי, וכנראה גם עבור לא יהודי. הרי ידוע כי הרבה מאוד אספנים חולמים גם להתפרנס מתחביבים, או לפחות להרוויח פעם אחת בגדול מהזדמנות בולאית. "הצרה" היא שלמעט מאוד אספני בולים יש הכשרון לעסקים, היוזמות והאנרגיות שיש

♦ **למקס שטרן.**

הוקדמה חלק מהנפקת דצמבר

לאחר העלאת התעריפים האחרונה נוצר מחסור חריף בבולי דואר בתעריף החדש- 1.30 ש"ח ו-6.2 ש"ח. השירות הבולאי נאלץ לכן להקדים את הנפקת קונטרס **יקינטון** (מדבקות) ובול **יהושע חנקין** לתאריך 4 בנובמבר ולא ב-9 בדצמבר כפי שפרסמנו בביטאון האחרון.

תוויות הביול חוזרות

בביטאון הקודם פרסמנו את התוויות בעיצוב החדש. מהשירות הבולאי נמסר כי חל עיכוב בהתקנת המכונות והמועד הצפוי להנפקת התוויות החדשה יהיה יוני 2004.

המכונות החדשות יהיו מתוצרת "**סימה**" והשם לשיחות החדש יהיה "**דוארמט**". מהמכונות ניתן יהיה להנפיק תוויות ב-8 עריכים קבועים על פי תעריפי הדואר השכיחים ביותר. כפי שהיה בעבר ישאו המכונות מספרי גלופה ואילו המכונה שתפעל בשירות הבולאי לא תשא מספר גלופה.

למוניים האוספים תוויות אלה בסדרות, יוצע באמצעות הצעות רכש לרכוש את כל הסדרות על פי העריכים הנמכרים במכונות (תוויות ללא מספר גלופה).

המשך תוכנית ההנפקות לשנת 2004

יולי 2004:

- 100 שנה למותו של הרצל.
- המשחקים האולימפיים "אתונה 2004".
- נמל התעופה בן גוריון, טרמינל 3.
- 50 שנה למוסד לביטוח לאומי.
- סיפורי חבורות

אוגוסט 2004:

- מועדים התשס"ה – לחם בישראל.
- מוסדות חינוך בארץ ישראל.
- יובל לבנק ישראל.

דצמבר 2004:

- המכון למורשת בן גוריון.
- אמנות הציור.
- יום הבולאות.

"הכל זהב"

5 אספנים ישראליים ותיקים זכו באחרונה בתערוכה הבינלאומית שהתקיימה בתילאנד • אין זו הפעם הראשונה שאספני ישראל זוכים במדליות זהב בגין האוספים שלהם ומעניקים כבוד ויוקרה למדינת ישראל • לראשונה, מוענקת מדליית זהב גדולה מטעם F.I.P. לאוסף "דואר עברי".

יעקב שבת: האספן יעקב שבתאי, מחזיק כיום בשיא של כל הזמנים, משום שמעולם לא זכתה תצוגה במדליית זהב גדולה עבור אוסף דואר עברי. זאת מהסיבה כי מדובר בבולים משנת 1948 אשר אינם "מכבבים" ברשימת האוספים בקטגוריה של זהב. בקטגוריה זו מוצגים בולים משנת 1840 ואילך. כאן מדובר באוסף "צעיר". **שבתאי**, טייס וקברניט ותיק, החל לאסוף בהתמדה את האוסף שלו לפני כ-30 שנה ללא הפסקה. למרות עבודתו הוא מגלה לדבריו, כל פעם קטעים רבים בהיסטוריה של הקמת מדינת ישראל שאינם "מכוסים" ותמיד ניתן להמשיך באוסף אשר מביאות למילוי הפאזל המסקרן, את ותיקי היישוב בעיקר. האוסף מלווה בעבודת מחקר עניפה המעניקה רצף של סיפור היסטורי.

יעקב שבתאי

ד"ר יהושע מגר: בתוך 8 שנים הוא הגיע ממדליה מוזהבת בתערוכה לאומית למדליית זהב בינלאומית. זה הישג, ללא תקדים, עבור אוסף באגף בולאות נושאים. סוד ההצלחה של **מגר** נעוץ בעבודה קשה ומתמדת בגילוי פן מעניין בתולדות עיבוד האדמה עם השלכה חברתית-כלכלית ומציאת פריטים דואריים המדגישים את הפן של האוסף. הייחוד של האוסף הוא בעבודת מחקר מקיפה בליווי פריטים בולאיים מגוונים. **מגר**, שהוא אגרונום בהשכלתו ובמקצועו מכיר היטב את הנושא, החל מהאדם הקדמון ועד להתפתחויות האחרונות בתחום ייחודי הצועד קדימה כל הזמן וכולל טכנולוגיות רבות בכל העולם. את איסוף הבולים הוא החל בגיל 10 אך את האוסף הזה הוא החל לפני כ-8 שנים שהפך עם הזמן לסיפור רצף היסטורי.

ד"ר יהושע מגר

דני פישר: סוד ההצלחה של **פישר**, הוא בבחירת נושא מיוחד מתוך התחום של פרחים וצמחים והתמקדות בהקשר החברתי-תרבותי וזה מה שיצר את העניין המיוחד. באמצעות האוסף ניתן לספר על מנהגים, אמונות ותרבויות של עמים ומדינות בעולם הרחב ותרומתם לאנושות. רק אספני נושאים בודדים בארץ זכו בשנות ה-80 במדליית זהב **דני פישר** הוא אחד מהם. "הצרה" היא כי הוא חייב לשפר יותר ויותר את האוסף שלו ולשמור על רמת המדליה כי התחום של בולאות נושאים הופך מיום ליום קשה יותר ויותר ולכן ההישג הפעם הוא גדול יותר מאשר בעבר. בתחילת דרכו הוא החל באיסוף פרחים וצמחים ללא התמקדות, אבל עם הזמן הוא החל לפלח את האוסף שהלך וגדל ולכן החליט על התמקדות בתחום מוגדר.

דני פישר

מוטי קרמנר: עבורו זה הישג משמעותי להגיע בזמן קצר יחסית למדליית זהב F.I.P. וזאת הודות למאמץ מתמיד בהוספת פריטים נדירים. **קרמנר**, מקדיש לפעילות הבולאית שלו זמן ממושך וקוראי הביטאון מכירים אותו באמצעות המאמרים הרבים שהוא מעלה על הכתב. את האוסף שלו על מצריים הקלאסית הוא החל באמצע שנות ה-70, לאחר שהיה לו אלבום קטן עם בולי מצריים. עיקר ההתמקדות שלו היא בבולי מצריים בשנים 1867 ועד 1906 הכוללים את בולי הפירמידות והספינקס. ומסתבר לדבריו, כי בעולם, יש אספנים רבים מכל המדינות האוספים את הבולים הללו, ו**קרמנר** חבר באגודה הבינלאומית של אספני בולי מצריים. גם הוא כמו עמיתיו, כבר זכה בעבר במדליות זהב.

מוטי קרמנר

שלמה שטרן: זכה במדליית הזהב בגין האוסף שלו על בולי הרפובליקה של ברית המועצות בין השנים: 1917 ועד 1923. יש לציין כי יותר ויותר אוספים אחרים של רוסיה מופיעים בתערוכות ומקשים על התחרות, והוא הצליח. באוסף שלו מופיעים בולים נדירים ביותר, כולל בולי ניסיון שהונפקו אז. אבל הסיפור האמיתי מאחורי האוסף הוא מרתק לא פחות. **שטרן**, שעלה ארצה מרוסיה לפני כ-27 שנה נאלץ להשאיר שם את האוסף שלו, בגלל האיסור על הוצאתו. בישראל הוא נאלץ להתחיל הכל מחדש ואת התנופה לאוסף הוא קיבל כאשר שימש שליח עלייה של הסוכנות היהודית בקישינב בשנים: 1991 ועד 1992. שם הצליח לרכוש בולים מהאזרחים שהיו זקוקים לכסף לצורכי מחייתם.

שלמה שטרן

בול לזכר

שרת החוץ השבדית שנרצחה

חודשיים בדיוק אחרי רצח שרת החוץ השבדית, מנפיקה שבדיה זוג בולים לזכרה. **אנה לינד** הייתה שרת חוץ מאוד פופולרית, שהתפרסמה בעיקר עקב הצלחתה לשכנע את הבוחרים השבדים לתמוך בהצטרפות שבדיה לאיחוד האירופי. היא נרצחה ב-11 בספטמבר 2003, בדקירות סכין של רוצח מטורף, בעת שערכה קניות בסטוקהולם.

נשים מהפכניות

יותר ויותר נשים מופיעות בבולי העולם, אך עוד רחוק הזמן שבו יוצר איזון בין המינים בבולים.

סלואדור הצטרפה למגמה העולמית והנפיקה 2 בולים וגיליונית זיכרון לציון הנשים הרבות שהשתתפו במלחמת העצמאות של 1810 בהאימפריה הספרדית. עשרות נשים נעצרו ע"י השלטון הספרדי, אחת הוצאה להורג, 2 אחיות נדונו ל-100 מלקות ואחת מהן מתה בעת המכה ה-70.

אוצרות ממעמקי הים

פינלנד הנפיקה בספטמבר את הסדרה השנתית הרביעית בשם "מפרצי פינלנד". הפעם, הקונטרס בן 5 הבולים מתאר אוצרות שנמצאו באוניות הטרופות שבמעמקי הים. קופסת עץ חרוטה לאבקת שריפה, שעון זהב, חותם מתכתי לבגדי צמר וכד אבן – הם בין הדברים שנמצאו ב-5 אוניות שטבעו ליד החופים.

גיבורי

הספרות הקלאסית הצרפתית

באוגוסט הנפיקה צרפת 5 בולים וגיליונית זיכרון המוקדשים לגיבורים מהספרות הקלאסית. הרוזן ממונטה-קריסטו, גיבור ספרו של אלכסנדר דומה האב – האיש שחזר מהקבר כדי לנקום, הוא אולי הדמות המוכרת ביותר גם לקורא הישראלי.

פחות ידוע כי דמות מציאותית – ווידוק – פושע לשעבר שהפך לאחד השוטרים הגדולים ביותר של צרפת היה מקור ההשראה לשתי דמויות דימיוביות – זאת של ווטריין ביצירתו של **בלזק** "הקומדיה האנושית" ושל **ז'אן וולז'ן** בספרו המפורסם של ויקטור הוגו – "עלובי החיים".

גם **גאברוש** – נער הרחוב הפריזאי – שם שהפך למושג וסמל לכל נערי הרחוב – גם הוא גיבור מספר זה.

נאנה – היפיפיה שסובבה את ראשם של הגברים הצרפתיים, שחקנית וזמרת "עם קול של חתול פצוע", סמל הדקדנציה של משטר מושחת – היא גיבורת ספרו של

אמיל זולה. גם היא הייתה דמות מציאותית. **קלודין** היא גבורת סדרת ספרים רומנטית של הסופרת קולט, שבעלה צוין כמחבר ספרה הראשון – "קלודין בבית הספר". מבקרי הספרות טוענים שלמעשה קלודין היא קולט. **אסמרלדה** – היפיפיה הרוקדת עם העז שלה בחצר הקתדרלה כאשר **קוויזימודו** הגיבן מוכתר ל"מלך השוטים" ("הגיבן מנוטר-דאם" של ויקטור הוגו) הוא הבול השישי בסדרה. ♦

של הסדרה הראשונה בעולם (בריטניה), בוואריה הסדרה הראשונה, ראשי הפר של מולדביה, "ראשי ההרמס הגדולים" של יוון וכך הלאה. הדפים הוכנו על-ידי **"יעקב שבתאי"** – בסיועו של **"יעקב צחור"**. הסדרה הראשונה של ישראל מבססת את מעמדה בין "הקלאסיקה" העולמית – יותר ויותר. בטור ממול למטה מוצגת המדליה הנאה של התערוכה.

חוב ענק לדואר ארה"ב

לא רק דואר ישראל סובל מגירעון. החובות וההתחייבויות לטווח ארוך של דואר ארה"ב מגיעים ל-92 מיליארד דולר! מתוך זה 48 מיליארד הם חוב בשל עלות הטיפול הרפואי של גמלאי הדואר.

דואר ארה"ב הוא ארגון בעל מחזור שנתי של 67 מיליארד דולר, מעביר 200 מיליארד דברי דואר בשנה ומעסיק 843 אלף עובדים. **הנשיא בוש**, מינה וועדה לבדיקת השינויים הנדרשים והוועדה פרסמה חוברת המלצות של 208 עמודים ובה פיסקה אחת המתייחסת לבולאות (פחות מעמוד).

העיתונאי **לס ויניק** התעניין כיצד זה ייתכן ונענה כי ההסבר פשוט – ההכנסות השנתיות מבולאות הן 150 מיליון דולר, שהם רק 2.2 פרומיל מהמחזור. עומק ההתייחסות – כחשיבות ההכנסה.

השירות הבולאי הישראלי ישמח לשמוע אם כן שהוא חשוב פי 4.5 מהשירות הבולאי האמריקני, הוא הרי מכניס כ-20 מיליון שקל לשנה מתוך 2 מיליארד וזה אחוז שלם מהמחזור. אך כיצד קורה שדואר ארה"ב משקיע אולי פי 100 בשיווק בולים לאספנים לעומת דואר ישראל?

ירידה במספר החברים המאורגנים בגרמניה

התאחדות בולאי גרמניה מודאגת מאוד מהירידה בהיקף החברים המאורגנים. זאת, דווקא כאשר השירות הבולאי של הדואר מדווח על הצלחה ללא תקדים – של כ-650 אלף מינויים ישירים לבולי גרמניה חדשים.

בתי המכירה הפומבית לבולים בגרמניה פורחים והירידים השונים פועלים בהצלחה רבה. כמו-כן יש מגמת עליה כוללת במחירי הבולים (המעבר לאירו היא סיבה אחת לכך

WNS צוברת תאוצה

World Numbering System – קטלוג איגוד הדואר לרישום הבולים הרשמיים של מנהלות הדואר – כולל כבר אלפי בולים, החל משנת 2002. ב-UPU יש כיום 189 מדינות חברות, ויותר מ-100 מהם מעבירים באופן קבוע את בוליהם לרישום וקטלוג באתר שברשת. התקווה היא שהרישום יסייע במלחמה בה נפקות לא מורשות, (על כך כתבנו כבר מספר פעמים ב"שבל"). החדשה הטובה היא שלאחרונה הצטרפו למיזם גם ארה"ב, סין, ודואר האו"ם – שלוש מדינות חשובות במיוחד למעמד הקטלוג.

כיום יש כבר 114 יישויות המנפיקות בולים בתוכנית, כלומר יותר מ-100 חברות, באיגוד הדואר העולמי (יש מנהלות דואר המנפיקות בולים עבור שטחים מנוהלים ע"י מדינתם – אך ללא מעמד עצמאי באו"ם או ב-UPU). משום מה – גרמניה ורוסיה עדיין אינן משתפות פעולה.

ראו/ www.wnsstamps.ch/en/

תצוגת דואר עברי בתערוכת LUBRAPEX 2003

כפי שדווחנו ב"שבל" הקודם, במסגרת התערוכה הלאומית בליסבון, אורגן גם סלון בין-לאומי FEPAPEX של בול מס' 1 (מסגרת תצוגה בודדת בת 16 דפים) מהמדינות החברות ב-FEPA – האיגוד הבולאי האירופאי.

מסגרת "דואר עברי" הוצגה ליד המסגרת

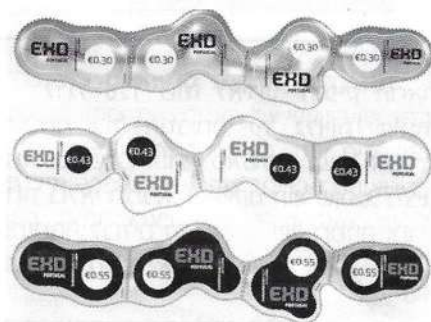

קורס אקדמאי לבולאות

הדואר האיטלקי יזם קורס אקדמאי בולאי במסגרת מחלקת הכלכלה של אוניברסיטת "ברסקיה" (BRESCIA). הקורס נקרא "אירו פה בבולים" וכוונתו ללמד סטודנטים לכלכלה על התהליך ההיסטורי של האיחוד הכלכלי של אירופה כפי שמשתקף בבולים השונים של מדינות אירופה.

"בולים אורגניים" בפורטוגל

דואר פורטוגל הנפיק סדרת בולים מוזרה וחדשנית לרגל תערוכת העיצוב הדו-שנתית בליסבון, שסימתה הייתה הפעם: "מעבר

לצריכה". הציור הוא של "DESIGN", 4 בולי מדבקה מתחברים לרוחב הניקובים, כאשר הסדרה השלמה כוללת 3 הרכבים של 4 בולים.

לפי הפרסום של השירות הבולאי הפורטוגלי – אלו הם "בולים ייחודיים" – הבאים להציע דרך חדשה לתקשורת דרך הדואר. זאת דרך רחבה יותר, אמיצה יותר, חיונית יותר. דרך שהיא נסיון יותר ומדהימה. "אכן?"

עצומה להנפקת בול משותף צ'כי – ישראלי באינטרנט

אתר אינטרנט צ'כי מחתים על עצומה להנפקת בול משותף צ'כי-ישראלי, והגיע כבר למאות חותמים.

הרעיון הוא להראות על הבול את הציור שלקח איתו האסטרונאוט הישראלי **אילן רמון** ז"ל לטיסה לחלל ב"קולומביה". הציור הוא של הנער **פיטר גינז** מפראג, שנרצח בתאי הגזים בגיל 16. הציור נעשה במחנה הריכוז טרזינשטאט ושמו "נוף ירח מכדור הארץ".

יוזם העצומה סבור כי ההנפקה המשותפת צריכה להיות לזכר קרבנות השואה ולזכר נספי תאונות חקר החלל ביחד. מספיק לשלוח הודעת "YES" לדואר אלקטרוני janik@japhila.com כתובת האתר היא www.japhila.cz/petition.htm

— אך העלייה במחירים נובעת כנראה גם מחוזק השוק).

נראה שהתפתחות הבולאות באינטרנט (קניה, מכירה, החלפה) והאפשרות הנוחה לנוע בכל רחבי אירופה, לשלם במטבע אחיד ו/או בכרטיס אשראי — מפחיתים מהתועלת של להיות מאורגן. גם העובדה ש-86 אחוז מהאספנים הצורכים ספרות בולאית קוראים את השבועון הבולאי המסחרי DBZ, ולאוו דווקא את הירחון של ההתאחדות — תורמת לירידה ברצון לשלם דמי חבר משמעותיים לארגון.

ההתאחדות הגרמנית יצאה במבצע "**חבר מביא חבר**", המעניק פרס של 10 אירו לכל גיוס. חבר חדש יקבל גם ספר בולאי במתנה, לפי בחירתו, מתוך רשימה של 10 ספרים שונים. אגב, היקף החברים המשלמים דמי חבר לאגודות בישראל לא יורד, למרות השיעור הגבוה של אספנים מבוגרים באגודות. באגודות כמו ב"ש, ת"א, חיפה — יש אף גידול מתמיד אם כי צנוע.

נשיא פינלנד מצייר בול לאלנד

נשיא פינלנד לשעבר, מאונו קיוויסטו (1982-1994) הוא זה שאישר עצמאות דוארית לאי אלנד. אין לכן ספק כי לנשיא קיוויסטו מגיע הכבוד שמאפשר לו לצייר בול עבור האי. הבול יהיה חלק מסדרה רב שנתית בשם "אלנד שלי". בכל שנה מוזמן "ידוען" לצייר בול המייצג את האי לדעתו.

יו"ר התאחדות בולי רומניה מעצב בול

לאחר מלחמת העצמאות של הרומנים באימפריה העות'מאנית, זכתה רומניה לקבל בחזרה את מחוז דוברוג'ה, איזור שפך הדנובה לים השחור.

לרגל 125 שנה לאירוע, הנפיק הדואר הרומני בול המבוסס על גלויות ישנות מאוספו של **ליאונרד פאשקנו**, נשיא התאחדות בולאי רומניה. פאשקנו הוא שופט, מציג ומומחה לבולים הקלאסיים של רומניה וחבר טוב של מספר אספנים ישראליים. ♦

מעוניין להחליף בולי קנדה בבולים ישראליים:

Ken Hollomby
16 Golf Road
Arundel Qc
CANADA JOT 1AO

המחזור השנתי של דואר אלנד הוא 23 מיליון אירו ומתוך זה 2.8 מיליון (12 אחוז) הם ממכירת בולים לאספנים. לאי אלנד כ-60 אלף מנויים לבולים חדשים.

בשנת 2003 הנפיקה אלנד בסה"כ 15 בולים ותווית מכונה אוטומטית אחת, הערך נקוב כולל של פחות מ-10 אירו.

כאן אנו מביאים את בול 2003 מסדרת "אלנד שלי".

פרקי נוסטלגיה בר מצוה לאיל"ת

בקיץ 1990 התאספנו מספר אספנים תימאטיים והחלטנו על הקמת אגודה ישראלית לבולאות תימאטיות. התחושה היתה שיש הצדקה לאגודה כלל ארצית שתיתן מידע לקבוצה גדולה של אספני בולים – האוספים נושא מסוים

מאת: מנחם לדור

בכוונת המייסדים היתה להעביר לאספנים מידע וסיפורים על הבולאות התימאטיות בארץ ובעולם. יש לזכור שהאספנות התימאטית פרוסה על פני עשרות אם לא מאות נושאי איסוף, ומעטים מאוד הנושאים שיש להם בארץ עשרה אספנים ומעלה. ומצד שני, מרבית האספנים אוספים להנאתם (והנאת משפחתם/חבריהם) ומיעוטם החליטו גם להכין את האוסף לתצוגה תחרותית על פי הכללים.

ביטאון האגודה צריך לתת מענה גם לאלה וגם לאלה – מגוון נושאים, התייחסות למגוון החומר הבולאי ודרכי השגתו ומנגד דיונים על כללי התצוגה ודרכי השיפוט התימאטי.

מתברר כי האגודה קלעה למטרה: כבר בביטאון הרביעי של האגודה התווספו לשבעת המייסדים יותר מ-50 חברים (וכמספר הזה בביטאונים הבאים). מהר מאוד הפכה איל"ת להיות האגודה הגדולה בארץ ומאז היא שומרת על גודלה – כ-250 חברים מדן ועד אילת.

ביטאון האגודה כולל (כאז כן היום) מגוון גדול מאוד של נושאים: ממאמרים המוקדשים לנושא איסוף ספציפי (קונכיות כסמל דתי בביטאון מס' 2, התפתחות עיבוד האדמה והחיים הרציניים של הקומיקס בגיליון מס' 67) ובמקביל דיון על המציג והשופט – מומחה מול הדיוט (בשני הגיליונות הראשונים) ועד לדיונים על השוואת השיפוט התימאטי לעומת השיפוט באגפי התצוגה האחרים, ופרסום הכללים המעודכנים (גיליון 67).

במשך השנים ארגנה האגודה מכירות פומביות לחבריה (16 במספר), האחרונה

שבהן עם 500 פריטים, במחירים התחלתיים שבין 5 ש"ח ועד כ-100 ש"ח (לעיתים רחוקות).

סמינרים ולימודים

מדור שמופיע מהגיליון הראשון ועד היום הוא סקירת פרסומים תימאטיים בעולם – ארה"ב, איטליה, צרפת, אנגליה, אוסטרליה, ניו-זילנד, הודו ועוד.

מדי פעם ערכה האגודה סמינרים למציגים תימאטיים וכן מפגשים בהם נותחה תצוגה תימאטית – כחלק מתהליך לימודי אינטרקטיבי בין האספן ושאר המציגים בארץ, (כיום נעשה הדבר כחלק מפורום המציגים שמארגן על-ידי ההתאחדות הארצית ומאפיין שר היזון חוזר בין האספנים מכל האסכולות). יש לזכור כי מאז שנות ה-80 השתנו כללי התצוגה התימאטית באופן דרסטי: מאיסוף כללי כרונולוגי או סיסטמטי לתצוגה שהיא סיפור מובנה ומקיף של הנושא הנאסף.

גיוס הנוער

אין גם ספק שמבחינת הישגי המציגים התימאטיים, ברמה הלאומית וברמה הבינלאומית, ישנה התקדמות רבה. בתערוכה הלאומית בבאר-שבע (1990) כמחצית מהתצוגות היו באגף התימאטי (38 מתוך 80 למבוגרים) והרבה יותר כאשר כוללים גם את הנוער (70 מתוך 118 בסה"כ). אך התוצאות התימאטיות היו נחותות בהרבה – 5 מדליות מרמת מוזזה ומעלה מתוך 27 מדליות כאלו שחולקו בסה"כ. כיום אנו נמצאים עם שלוש תצוגות ברמת זהב

בינלאומי ועוד כתרסר תצוגות ברמת המוזז הב והמוזהב הבינלאומי.

רבים מאלו שהיו עימנו בתחילת הדרך ממשיכים לאסוף ולהנות, מעט פרשו לאורך הדרך, ולדאבון הלב מספר אספנים גם הלכו לעולמם ובראשם מזכיר את פרופ' עמנואל אילן, בכיר האספנים התימאטיים בישראל, מדרך ומורה לרבים מאיתנו.

נושא אחד שלא פעלנו בו די כאגודה הוא נושא הנוער: צירוף אספנים חדשים לתחביב. נכון שהנוער נוהג לנושאים אחרים (לימודים, בילויים, אינטרנט וכו') אבל אם יש משימה אסטרטגית אחת לשנים הבאות היא הבאת אספנים חדשים, בין נוער ובין אנשים בשנות ה-20 וה-30 שלהם. חובתנו למצוא את הדרך להגדיל ולהרחיב את השורות בדם צעיר ונלהב, ולא להשאיר את כל המלאכה להפעלת חוגי הנוער הבולאי בידי ההתאחדות בלבד. הגענו לגיל בר-מצווה ולפנינו עוד הרבה שנים של פעילות פורייה ומגוונת במסגרת תחביב של הנאה צרופה.

לפרטים נוספים, חוברות "נושאות" לדוג' מא' וטופסי הצטרפות ניתן לפנות למזכיר איל"ת, זהר נוי ת"ד 62029 תל אביב 61620, 052-641769.

פעילויות בארץ

הפורום לדיון על בולים ובולאות מזמין את כל המעוניינים להרצאות שתתקיימנה במעודון העמותה התל-אביבית לבולאות, רח' הס 16, ת"א בין השעות 17.30 עד 19.00.

ב-5 בינואר 2004 – אלון כהן – גלויות דמי – דואר ישראל.

ב-2 בפברואר 2004 – פרופ' לדני שאל – "הצבא הגרמני והאוסטרו-הונגרי בבאר-שבע 1916-1917".

ההכנות ל"תלאבול 2004" נמשכות

ההכנות לתערוכה נמשכות בהתאחדות בולאי ישראל ובשירות הבולאי.

השירות הבולאי מכין קונטרס מהודר על בסיס בולי "מגדלי השעונים". בקונטרס יהיו 5 גיליונות עם כל אחד מהבולים והגיליונות השישית עם כל חמשת הבולים. בין הגיליונות – כמה דפי הסבר, כאשר ההקשר הבולאי יהיה באמצעות הצגתחות מות הדואר הטורקי שהיו נהוגות ב-י"ם, יפן, צפת, עכו וחיפה בתחילת המאה ה-20. אגב, סדרת הבולים תונפק בגיליונות של 10 בולים, ללא קישוט בשוליים.

החידוש הגדול וכמקווה אחת מנקודות המשיכה המרכזיות, יהיה פרויקט "צור לך בול": המבקרים יקבלו מסגרת של בול כאשר רוב שטח הבול ריק כדי לאפשר לצייר לבד את הבול. המסגרת תכלול ערך נקוב, שם הארץ וציור מינימליסטי. הציור הפרטי יסרק במקום ובאי התערוכה יוכלו לרכוש גיליון של 12 בולים, שהם בעצמם ציור. וועדת העיצוב הרגילה של השירות הבולאי תבחר מכל הבולים – עיצוב אחד שיופק כבול דואר רגיל לכלל הציבור. זאת כמובן לאחר תום התערוכה, במהלך שנת 2004.

משה רימר, שהכין את פעילות הנוער בתערוכה העולמית "ישראל 98" ואת תצוגת ההדרכה המאוד מרשימה של תערוכת "ירושלים 2001" – מעדכן ומשפר אותה לקראת הפעלת הנוער הפעם.

טפסי הרשמה למציגים שוגרו לכל הזכאים להשתתף, יחד עם תקנון התערוכה. למדור מסגרות בודדות אין תנאי סף – והמעוניינים יכולים לבקש טופסי הרשמה ממשרד ההתאחדות. גם מציגים לראשונה יוכלו לפנות לוועדת חריגים אשר תוכל לאשר השתתפות במידה ותווכח כי רמת התצוגה עומדת בסטנדרט הלאומי. מספר גדול של בקשות להציג בתחרות הגיעו מאספנים בכירים של ישראל וארץ הקודש מחו"ל.

לאור הרמה הגבוהה המסתמנת החליטה הנהלת התערוכה להעניק גם מדליות זהב גדולות, בניגוד לנאמר בתקנון שפורסם. ♦

הודעה על הנפקת גרסה בסיסית (GENERIC) לגיליונות "הבול שלי"

השירות הבולאי יודיע על התחלת המכירה של כל גיליון חדש שיופק, וזאת מאחר שמדובר בגרסה שונה של הגיליון המקורי של כל אחד מהבולים.

מאחר שלא מדובר בבול חדש, לא יופץ הגיליון הבסיסי דרך כל יחידות הדואר אלא רק באשנב השירות הבולאי; והיום בו הוא ימכר לראשונה באשנב השירות הבולאי יהיה יום המכירה הראשון שלו.

ביום שלישי ט"ו בתמוז תס"ג (15.7.2003) הונפקה גרסה בסיסית לגיליונות "הבול שלי" מבולי "פרחים" ו"שושן".

ביום ראשון, כ"ג בתשרי תשס"ד (19.10.03) הונפקה גרסה בסיסית לכל אחד מגיליונות "הבול שלי" של ששת בולי הברכות: "מזל טוב"; "באהבה"; "חתן וכלה"; "בהצלחה"; "תודה"; "חיבוקים ונשיקות". ♦

חידוש מונחי הבולאות

האקדמיה ללשון העברית, פנתה באחרונה להתאחדות בולאי ישראל ולשירות הבולאי, כדי לחדש את פעילות הוועדה המקצועית לקביעת מונחי בולאות חדשים.

המילון האחרון של האקדמיה למונחי בולאות יצא לאור בשנת 1991 ומאז נוספו מונחים ומושגים רבים.

הקוראים מתבקשים להפנות להתאחדות בקשות לקביעת מונחים חסרים כיום. הוועדה אמורה להתחיל בעבודתה המעשית בתוך כ-3 חודשים. ההתאחדות תמנה מטע" מה נציגים לוועדה של האקדמיה ותעביר גם רשימת מונחים חסרים. ♦

חברנו היקר סימון עמר איננו

סימון עמר יו"ר עמותת הבולאים נצרת עילית הלך לעולמו. סימון היה היזם ומייסד עמותת בולאי נצרת עילית בשנת 1975 ופעל ללא לאות להרחבת נושא האספנות בכל אזור הצפון. בזכותו חונכו דורות של אספנים צעירים. בחוג הנוער השתתפו עשרות נערים ונערות בכל שנה וזכו להישגים יפים בתערוכות.

סימון יזם וארגן ארבע תערוכות מקומיות עם השתתפות בין לאומית בנצרת עילית בהצלחה מרובה. לכולנו באזור הצפון והעמקים היה אבא ואיש נפלא לפנות אליו. לצערנו הוא איננו אתנו יותר, יהי זכרו ברוך.

צבי פולק

יו"ר העמותה

תוצאות מציגים הישראלים בתערוכת הבולים העולמית "בנגקוק 2003"

יעקב שבתאי - "ישראלי - דואר
עברי - מסורתי - זהב גדול +
ברכות - 95 נקודות

דני פישר - "משמעות הפרחים" -
נושאים - זהב - 91 נקודות

מרדכי קרמנר - "מצריים - הפיר-
מידות והספינקס" - מסורתי - זהב
- 91 נקודות

שלמה שטרן - "רוסיה 1917-1923"
- מסורתי - זהב - 91 נקודות

יהושע מגר - "עיבוד האדמה" -
נושאים - זהב - 90 נקודות

במדור הנסיוני למסגרות בודדות:
יעקב שבתאי - "מלחמת העצ-
מאות - בולי דואר בשימוש כבולי
הכנסה" - כסף

משאל הבול היפה 2003

גם השנה אנו ממשיכים במסורת ומזמינים את קהל הלקוחות לנו, חובבי
הבולים ועובדי רשות הדואר להשתתף בבחירת הבול היפה לשנת 2003. **(כרזת
בולי 2003 מצורפת לכל גיליון).**

אנו מצרפים בזאת כרזה צבעונית וה בולי ישראל שהונפקו בשנה זו. לכל
סידרת בולים נקבע מספר (סידרה יכולה להיות גם בת בול בודד).
כל שעליך לעשות הוא לבחור את הסידרה היפה ביותר בעיניך ולרשום
למטה את מספרה, למלא את פרטיך ולשלוח לשירות הבולאי. בין הבוחרים את
הסידרה היפה ביותר יוגרלו מתנת. בבחירה ישתתפו רק גלויות שיתקבלו אצלנו עד לתאריך 31 בינואר 2004.

הבחירה שלי לשנת 2003 היא סידרה מספר

שם פרטי והמשפחה
רחוב ומספר
ישוב
טל.
מיקוד
נייד

צים, בתראקיה ובמקדוניה היוונית, במקדוניה
היוגוסלאבית ובעיר פירוס, נאספו, נשדדו, הושפלו
והובלו לתחנת הרכבת בעיר לוס שבבולגריה ושם
נמסרו לידי הגרמנים. משם גורשו למחנה המוות
טרבלינקה בה נשרפו כולם בתאי הגזים.
ב. יפה עשתה ממשלת בולגריה שצינה בבול דואר
את חסידי אומות העולם הפטריארך סטיפאן וציר
הפרלמנט דמיטרי פשב, אישים אלה הוכרו על ידי
ידי ושם" וזה לכבוד העם הבולגרי.
ג. ברם אין להתעלם אף מצד חובתו. מה שמתואר
בסעיף ב' נעשה בידי הממשלה הפאשיסטית
הבולגרית ובידי פקידיה ומשטרתה. רכוש המגור
שים הוחרם על ידי הבנק הלאומי הבולגרי וטרם
הושב.
מנוי ותיק (השם שמור במערכת)

אילן רמון ז"ל

אתמול קיבלתי את הגיליון האחרון של "שביל" בו
התפרסם מאמר על אילן רמון ז"ל.
ברצוני לעדכן כי קק"ל הוציאה לאור כבר בסוף
פברואר 2003 בול של 1.50 ש"ח עם תמונתו של אילן
רמון ז"ל וכן גיליון של 15 ש"ח. בנוסף יצא קפיל
(פולדר) עם מילותי האחרונות של אילן רמון ז"ל.
לידיעתכם.

משה קול-קלמן

מדמי דואר: וזה לשון הסעיף במלואו: "כל ד"ח, ידיעות
נוספות ומכתבים שבעקבותיהם ותשלומי מס לפי
הוראת פקודה זו מותר לשלוח אותם לפקיד השומה
פטורים מבולי דואר במעטפות מסומנות ב-"מס
הכנסה". סוף ציטוט.

פקודת מס הכנסה המנדטורית היא הבסיס החוקי
לגביית מס הכנסה גם כיום ובצד ה"מקלות" המרובים
שבה היא מכילה גם "גזר" קטן - הפטור מדמי דואר
על מכתבים לרשויות המס.

אי לכך שלושת המכתבים שהביא מר אלוני לא
נגדו את התקנות אלא היו **בהתאם לחוק**. זאת גם
הסיבה שהמכתב שבביל ביום 25.5.1948 בבולי מינהלת
העם, שלא היו כבר תקפים, לא נקנס - לא היה צריך
מלכתחילה בביל! מאז 1948, בעקבות הוספות
ותיקונים שונים, שונו מספרי סעיפי החוק בפקודת
מס הכנסה. הסעיף המעניק פטור מדמי דואר מספרו
היום הוא 239. איני זוכר את מספרו בשנת 1948.
ד"ר חביב דים

תוספת ליהודי בולגריה בשואה

בגיליון 48/49 נפרסמה רשימתו של אריה לין על
יהודי בולגריה בשואה. לתיקון ולהשלמה עובדתית
אבקש להאיר:
א. יהודי בולגריה הישנה אכן לא גורשו, אולם 11,500
היהודים שחיו תחת שלטון בולגריה בזכות הנאי

אגרות אוויר

אגרת אוויר שהונפקה על-ידי ישראל

מצאתי קטע מעניין ב-G.S.M. - אוג' 2003,
בתוך מאמר על אגרות אוויר (ע' 86).
"אגרות האוויר הוכנו רשמית בקונגרס איגוד הדואר
העולמי בבריסל ב-1952. הדואר הבריטי החליט לכנות
הפריט בשם "Aerogramme" באיות אנגלי זה.
במינוח זה היה שימוש לראשונה באגרת אוויר
שהונפקה ע"י ישראל בפברואר 1951".
נעמי קפלר, אילת

פטור מדמי דואר למס-הכנסה

ברצוני להתייחס למאמרו של צבי אלוני "דואר
רשמי בתקופת המנדט הבריטי, מנהלת העם מתחילת
מדינת ישראל" בגיליון מס' 48/49 של "שביל".
מכתבים הנשלחים לרשויות מס הכנסה היו אז,
כמו היום, פטורים מדמי דואר עפ"י חוק ולכן הם לא
נקנסו.

סעיף 239 לפקודת מס הכנסה כותרתו פטור

21.10.03 — חותמת אירוע —
55 שנה לשחרור בארשבע

13.10.03 — חותמת אירוע —
תערוכת טלקום 2003, ת"א

17.11.2003 — חותמת אירוע —
90 שנה לגיוס, ירושלים

9.11.03 — חותמת אירוע —
65 שנה לליל הבדולה, ירושלים

4.11.03 — חותמת יום הופעה —
יהושע חנקין, עפולה

3.11.03 — חותמת אירוע —
פסטיבל ימי ענף הזית, עכו

9.12.03 — חותמת יום הופעה —
ילדים וגלגלים, תל-אביב

9.12.03 — חותמת יום הופעה —
אמיל חביבי, חיפה

1.12.03 — חותמת אירוע —
יום האיידס העולמי, ירושלים

20.11.03 — חותמת אירוע —
יום הילד הבינלאומי, ירושלים

תודה על תרומת בולים לנוער:

- ליעקב גולדברג,
- מקלן - גרמניה
- למשפחת מרון לזכרו של
- מרדכי מרון ז"ל,
- מירושלים
- ללאה ינר, ממולדת
- לצביקה אלון, משהם
- ל"בית טוב", מבתי-ים
- לד"ר ואלך יוסף, מרחובות

30.12.03 — חותמת אירוע —
עשור להסכם ישראל-הוותיקאן, ירושלים

25.12.03 — חותמת אירוע —
90 שנה לבית הספר הראלי, חיפה

9.12.03 — חותמת יום הופעה —
עליה הראשונה והשנייה, זכרון יעקב

"הבול הוא מוצר ממלכתי המונפק בהתאם להחלטות הממשלה ולאחר עבודה ציבורית"

העולמית בנושא זה, וזאת בהקשר ליום הטלקומוניקציה הבין-לאומי.

בטוחני כי חברי בשירות הבולאי ישמחו לקבל מהכותבת הנכבדה הצעות קונקרטייות לנושאים שיענו על שאלתה "אין יותר תיאורים המסוגלים לתאר את מהות חיינו ועמנו? האם זו דמותנו?"

הצעותיה המפורטות, לאחר שיתקבלו בשירות הבולאי, יישקלו בכל כובד הראש הראוי, ויובאו בפני ועדת התכנון לבולים חדשים.

ובאשר לבולי האישים – על חלק מהבעייתיות תוכל הכותבת לעמוד מגיליון "שביל" מספר 11, עמוד 25, ומגיליון "שביל" מספר 12 עמוד 10.

אגב, בסידרה "תרומת היהודים לתרבות העולם" לשנת ה-50 לישראל נשקלה הנפקת בול עם סאלק או סייבין אך הוחלט, על מנת שלא לפגוע באחד מהם, להנפיק בולים לזכרם בעתיד. ♦

ב. הצד הפוליטי

הבול הוא מוצר ממלכתי המונפק בהתאם להחלטות הממשלה ולאחר עבודה של ועדות לתכנון ולשיפוט אמנותי. מובן שזכותה של ממשלה להורות לדרג הביצועי להנפיק בולים על נושאים שחשובים לה באותה עת.

השירות הבולאי, במקרה של בול המלך חוסיין, ביצע אפוא את המלצתה של שרת התקשורת הגב' לימור לבנת אל הממשלה באמצעות ועדת השרים לסמלים וטקסים בראשות מי שהינו כיום כב' נשיא המדינה, מר משה קצב. בוודאי היו לממשלה שיקולים כבדי משקל לגבי הצורך בהנפקת הבול לזכר המלך חוסיין. מובן שהשירות הבולאי עשה כל מאמץ לתת לנושא את הביטוי העיצובי הטוב ביותר.

ג. רעיה בשדות זרים או היפתחות לעולם?

לאחר שנים רבות של התמקדות בעצמנו, ולאחר שישיראל התבגרה והייתה למדינה בין מדינות העולם, הרגשנו שהגיעה העת להיפתח קצת לתרבות העולמית, במקרים ראויים ומוצדקים ובדרך-כלל כשמדינות שותפות מנפיקות אף הן את אותו נושא בשנה נתונה. מוצרט הוא אכן דוגמה מצוינת להיפתחות כזאת, בפרט כאשר בישראל הייתה באותה שנה פעילות מוסיקלית רחבה ויוצאת דופן בקשר עם שנת מוצרט הבין-לאומית.

ד. הפלאפל, פחפ' סאלק ופחפ' סייבין

קשה להתווכח עם טעם אישי אך קשה גם למצוא נושאים שכה מאפיינים את ישראל כמו מאכלים פופולריים או התרבות הסלז' לארית בישראל, הנמצאת בראש הפירמידה

בגיליון הקודם במסגרת החדור "דנה אישית" נתנה כותבת המאמר נאלי קסלר ביקורת על עיצוב בולי ישראל ועל השיקולים האומרים את השירות הבולאי בבחירת הנושאים. מנהל השירות הבולאי אשכנז יונתן ביילין משיב על המאמר

מאת: יונתן ביילין

הכותבת הנכבדה מעלה כמה סוגיות שתשובה מפורטת עליהן תדרוש מסגרת רחבה הרבה יותר, מאשר ניתן לעשות בבטאון תקופתי. אתייחס אפוא בקצרה לכמה מן הנושאים:

א. צדדים כלכליים וטכניים – בולים מן המניין

הדפסת בולים, בעיקר "מן המניין", בסדרות ייצור ענקיות, במאות ועשרות מיליוני בולים, מחייבת שיקול כלכלי זהיר בגלל מגבלות תקציביות. כל צבע דפוס נוסף וכל מילימטר נוסף במימדי הבול, פירושו תוספת תקציב, שכמעט אינה מניבה הכנסות בולאיות. גם מבחינה זאת לא הייתה ישראל שונה בגישתה ממדינות כמו אנגליה עם דיוקן המלכה בצבע, אחד, צרפת או ארה"ב.

יש לזכור כי באמצעות הבולים לשימוש המוני, משלם השולח למשרד התקשורת או לרשות הדואר כסף עבור עבודת המשלוח של מכתבו, וזה אינו מקור הכנסה בולאי כמו מבולים אשר מוכנסים לאלבומי האספנים.

עם זאת, כאשר נוצרת אפשרות, וכתוצאה מעידוד מתמיד של התאחדות בולאי ישראל, הונפקו סדרות בולים מן המניין בצבעוניות רב-גונית כמו ספורט, חודשי השנה ואתרים בישראל.

סעיף ה"נדירות" בהערכת אוספים תימאטיים

לא כל פריט יקר – הוא גם נדיר • הקטגוריות "מצב החומר והנדירות" –
הופרדו לשני קריטריונים • קבלת ניקוד בגין "נדירות" מחייב גם השקעה
כספית גבוהה יחסית • התמדה לאורך שנים מאפשרת השגת נקודות

מאת: ד"ר יהושע מגר

בשיטת הערכת אוספים תימאטיים בתח-
רות שהייתה נהוגה עד לפני שנתיים, קיבל
הסעיף "מצב החומר והנדירות" 25 נקודות.
לא ברור היה כמה מזה מקבל "מצב
החומר" וכמה ה"נדירות".

שני קריטריונים אלו שונים לחלוטין זה מזה.
"מצב החומר" משקף את מצבם של
הפריטים המוצגים – היותם פגומים או
שלמים, נקיים או מלוכלכים, עם קפלים או
חלקים, ברורים או מטושטשים, "עייפים"
"טריים".

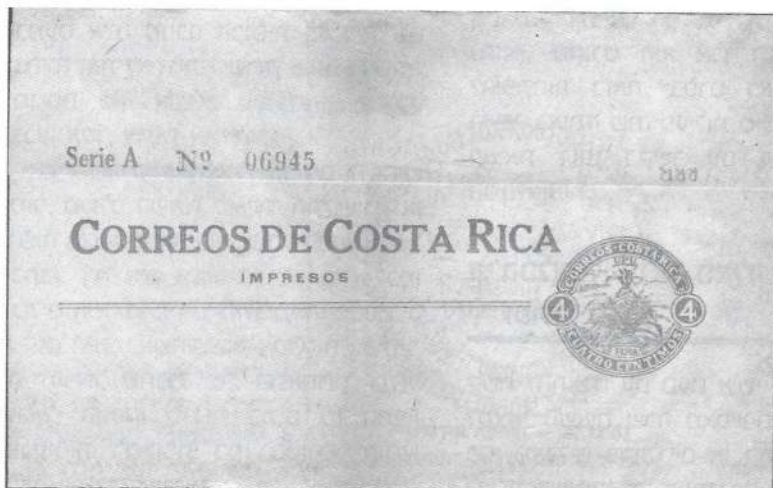
"נדירות", לעומת זאת, מתייחסת למס-
פר הפריטים שבכלל קיימים, לביקוש לפרי-
טים אלו והקושי או הקלות להשיגם.
בשיטת הנקוד שהונהגה לאחרונה, הופר-
דו שני הקריטריונים ל"מצב החומר", שמקבל
10 נקודות ול"נדירות", שמקבל 20 נקודות
(בסך הכל הערך של שני הקריטריונים עלה
ב-5 נקודות). ההפרדה הברורה בין שני
הקריטריונים מאפשרת למציג לדעת באיזה
מהתחומים עליו לשפר.

לפי הנחיות FIP ה"נדירות" נקבעת
בהתאם לקריטריון אובייקטיבי שהוא –
נדירותו האבסולוטית של הפריט והקושי
להשיגו. נסרוק כמה מהמרכיבים של קרי-
טריון זה, כמו:

- הנדירות היחסית לעומת הנדירות המו-
חלטת,
- ערך הפריט,
- הקושי למצוא הפריט.

המאמר מבוסס ברובו על מאמרה של Joan Orr
שפורסם ב-"Thematically Speaking".

איור 1

איור 2

איור 3

איור 4

הנדירות היחסית לעומת הנדירות המוחלטת

הנדירות היחסית מוגדרת כמספר הפריטים הקיימים ביחס למספר האספנים שמעוניינים בפריט המסוים. פריט מהנפקה יחסית גדולה יכול, למרות זאת, להיחשב כנדיר, אם יש יותר קונים עבורו מאשר מספר הפריטים שמוצעים למכירה. במקרה כזה, בדרך כלל, גם מחירו של הפריט נמצא בעליה. הנדירות המוחלטת מוגדרת כמספר הפריטים הקיימים בכלל. פריט שקיים יחיד הוא כמובן הנדיר ביותר.

פחות מ-5-10 פריטים שקיימים נחשב כנדיר מאוד. פחות מ-100-500 פריטים עדיין יכול להיחשב כנדיר, זאת במיוחד אם יש ביקוש רב לפריט זה.

דוגמא לפריט נדיר שהביקוש לו גדול (איור 1), אשר מתייחס למעטפת פרסום מבריטניה שנשלחה מלונדון ב-23.11.1863 מודפסת "לפי הזמנה פרטית" עם בול "ראש המלכה ויקטוריה" 1 penny pink עפ תאריך מוטבע 30.9.63. לפריט זה ביקוש רב – גם לאספני בריטניה וגם לאספנים תימאטיים בנושא סוסים, מכרות, הידראוליקה, חקלאות ועוד, לכן מחירו של הפריט גבוה (יותר מ-2,000 דולר).

פריט נדיר נוסף (מוגדר בקטלוג של G&H כבעל נדירות RRR (הכי גבוה בקטלוג זה היא הנדירות RRR). פריט זה (באיור מס' 2) הוא חבק (Wrapper) למשלוח עיתונים שהונפק ב-1922 בקוסטה ריקה, אך זמן קצר אחרי הנפקתו הוא הוצא מהמחזור. נשארו פריטים מועטים בידי האספנים, וחלקם לא במצב טוב.

לא כל פריט יקר הוא גם נדיר

לא כל פריט שהוא יקר, הינו בהכרח גם נדיר. ידועים בולים בעלי ערך נקוב גבוה מאוד, שהונפקו בכמות יחסית גדולה, שהנם יקרים גם כיום בשוק הבולים. אך בולים אלו יכולים להיות מוכרים לכל ובאופן יחסי לא קשים להשגה, תוך שהם מוצעים במרבית המכירות הפומביות.

פריט יכול להיות מוכר מתוך קטלוגים ומכירות פומביות, ולמרות זאת, כדי למצוא אותו יש צורך להשקיע מאמצים גדולים וחיפוש רציני בין סוחרי הבולים בעולם, זאת ללא כל קשר למחירו של הפריט. פריט כזה יכול להיחשב כנדיר.

באוספים המוצגים בתערוכות בינ"ל-אומיות יכול אוסף לזכות בניקוד גבוה בסעיף ה"נדירות" (כגבוה נחשב נקוד של 17 ויותר מתוך ה-20) אם נכלל בו לפחות פריט נדיר אחד במרבית דפי התצוגה. ברמה הלאומית הדרישות הן כמובן הרבה פחות מחמירות.

כדי להגיע לרמות גבוהות של הערכת ה"נדירות", דרוש בדרך כלל מאמץ איסופי של שנים.

חשוב לדעת, שאין זה נכון שניתן להגיע למדליות רק בהשקעה של הרבה כסף. יש עוד 80 נקודות שניתן לקבל בסעיפים האחרים, ועם תוכנית ופיתוח מצוינים, חדש-נות, ידע בולאי ונושאי רב, מצב טוב של החומר, תצוגה יפה, וניקוד בינוני עבור ה"נדירות" (14-13 שלא דורש תקציב גדול), ניתן עדיין לזכות במדליות גבוהות. ♦

פריטים כאלו לא יחשבו כנדירים בהערכת ה"נדירות". הסיבה היחידה שפריטים אלו חסרים לאספנים היא מחירם הגבוה, ולא נדירותם. מצד שני, חותמת מכונת ביול, (ובמיוחד מאלו המוקדמות – משנות ה-20 וה-30 של המאה ה-20), יכולה להיות נדירה מאוד, גם אם היא נרכשה מסוחר הבולים בשקלים בודדים. חלק גדול מחותמות אלו נאספו על ידי האספנים, ולא נשמרו על ידי מקבלי המכתבים. החותמות ששרדו יכולות להיות נדירות ביותר. מוצגות כאן שתי חותמות מכונת ביול נדירות יחסית, האחת מ-1928 מצ'כסלובקיה, המראה מכונת זרי-עה, משנת 1932 מהודו ההלנדית עם פרסום לביירה. (איורים 3-4).

הקשיים באיתור פריט נדיר

יש לציין שבדרך כלל הפריטים הנדירים עולים גם הרבה כסף, וצודק מי שאמר שכדי לקבל ניקוד עבור ה"נדירות" דרוש תקציב לא קטן.

הגיליונית הרחבה בעולם – כוללת גם יודאיקה

אספני יודאיקה יכולים להתגאות כי
הנושא שלהם כולל את כל התופעות
הבולאיות הקיימות, לרבות גיליונית
הזיכרון הגדולה ביותר בעולם.

מאת: אריה לין

עד כה ידענו על קיומם של בולים מרחבים, מלבנים, משולשים, עגולים, חסרי צורה, צורת יהלום, תלת מימד וצורות נוספות חריגות וכן שיטות הדפסה דוגמת הולוגרמה. אך לא היה לנו את הבול – גיליונית זיכרון הרחבה ביותר בעולם. את "המתנה" הזו נתנה לנו ליבריה.

לרגל חגיגות המילניום הנפיק דואר ליבריה גיליונית עם בול אחד במרכזה, בערך נקוב של אלף דולר ליבריים – מחיר מכובד למדי לפריט מודרני עכשווי.

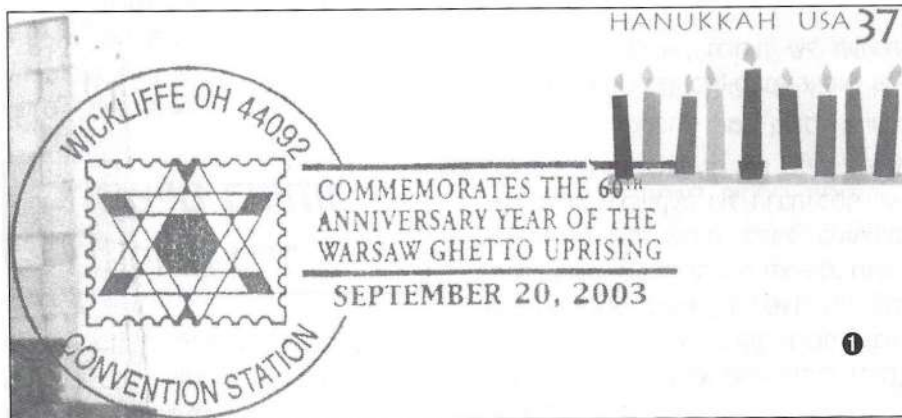
הבול צויר על ידי אמן סיני שכלל בו מאות אישים מכל תחומי העשייה ובעיקר ראשי מדינות ואמנים. מבחינת אספני יודאיקה יש בגיליונית שני אישים לפחות, שהם אהוד ברק לוחץ את ידו של יאסר ערפאת, ובחלק העליון מימין, ניתן להבחין בפסל הסובייטי שהרוסים תרמו לאו"ם הנושא את הכותרת "וכיתתו חרבותם לאיתים" – מתוך ספר ישעיהו. יש להניח שבין הדמויות הרבות, בעיקר אמנים, יש עוד יהודים, אבל מלאכת הזיהוי קשה מאוד ואנו משאירים את הזיהוי הנוסף לאספנים.

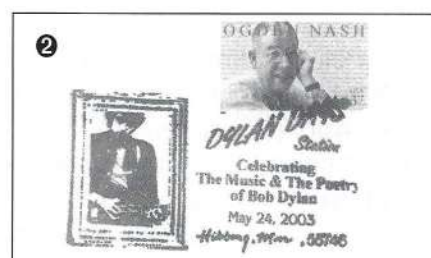
הבול הרחב בעולם <

דואר ארה"ב בראש ספקי חותמות יודאיקה

מדיניות ליברליות למדי, וכמעט כל אירוע ציבורי זוכה שם לחותמת דואר. נושא היודאיקה זוכה שם שבועתיים לתשומת לב,

שימת לבי הופנתה באחרונה לשפע החותמות בנושאי יודאיקה שהופיעו השנה בארה"ב. במדינה הגדולה הזו, הדואר מגלה

שכן הנושא זוכה ל"טיפול" לא רק כיודאיקה, אלא גם כנושא כללי שיש בו מוטיב יהודי. לדוגמא: במלאת 60 שנה למרד גטו ורשה (ציור מס' 1), צוינה ב-21 בספטמבר בחותמת אירוע מיוחדת וזה ללא ספק אירוע יהודי מובהק.

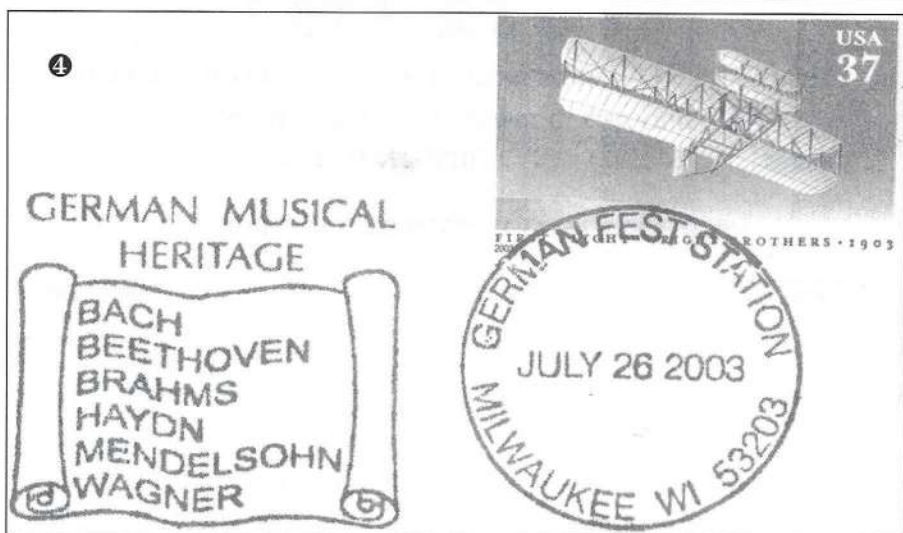
המוסיקאי בוב דילן (ציור מס' 2), זכה ב-24 במאי בחותמת אירוע לרבות תמונתו בחותמת. זו הוקדשה לדילן כחותמת בנושא מוסיקה. דילן הוא בן למשפחה יהודית, הרי שמבחינתו זו חותמת יודאיקה. בציור לידו ניתן לראות חותמת דואר בציון המוסיקאי הבכיר אירווינג ברלין (ציור מס' 3).

גם המוסיקאי פליקס מנדלסון זכה יחד עם מוסיקאים נוספים: באך, בטהובן, ברמס, היידן וואגנר לחותמת שהופיעה ב-23 ביולי. בשל העובדה כי מנדלסון הוא ממוצא יהודי זכינו לחותמת יודאיקה נוספת (ציור מס' 4). נושא מעורב אך מוגדר היא החותמת המוקדשת ל-4 כוהני דת שירדו למצולות הים במלחמת העולם השנייה בצוללת האמריקנית "דורצ'טר" בחותמת נראים תמונותיהם של ארבעת כוהני הדת: ג'ורג' פוקס, רבי אלכסנדר גוד, קלארק פולינג וג'ון ואשינגטון. רבי אלכסנדר גוד (ציור מס' 5) הופיע כבר פעמים אחדות בחותמות אמריקניות וכן בבול דואר מיוחד.

דוגמא נוספת בחותמות היא זו שהוקדשה לתוכנית פצצת האטום "מנהטן", (ציור מס' 6) שאומנם אין בה כל זיהוי יהודי מובהק, אולם הכל יודעים כי מאחורי תוכנית "מנהטן" עמד שמו של מדען האטום היהודי, רוברט אופנהיימר. יצרני המעטפות הוסיפו את תמונתו על גבי המעטפות ו"הכשירו" את היודאיקה.

חותמת נוספת הוקדשה לצוללת "נאד טילוס" שיצרני המעטפות הוסיפו את תמונתו של האדמירל היהודי היימן ריקובר.

חותמות נוספות לדוגמא שיצאו בארה"ב כוללות בין היתר את: ג'ון גסנר (1967-1903), שהיה מבקר תיאטרון. דוד לוי (1810-1866), סנטור מפלורידה, לואיס בליסון — מתופף.

יריד ותערוכת בולים בינלפינגן גרמניה

מאת: מוטי קרמנר

עצומה ומגוונת של בולים, מעטפות וגלויות במיוחד עבור אספני תמאטיקה, יודאיקה ועוד. המחירים אינם זולים אבל תמיד אפשר למצוא מציאות למי שיש ידע ועין טובה, ואפשר להוסיף פריטים חדשים לאוסף. כמובן נמצאים גם דוכנים של מארגני מכירות פומביות וכן יצרני ציוד בולאי.

אלפי מבקרי היריד מגיעים לשם באוטו בוסים מיוחדים מכל רחבי גרמניה וכמובן יש מבקרים רבים מהמדינות השכנות. פגשתי שם חברים מצרפת, אנגליה, אוסטרליה, שווייץ ועוד.

מומלץ לכל אספן, בכל נושא, לבקר לפחות פעם אחד ביריד זה. השנה ביקרו ביריד זה מספר גדול של אספנים מישראל וכולם ממליצים על הביקור.

אספן תיאמטי ימצא לעצמו חומר בשפע, ברמות מחיר שונות – החל מ-0.5 אירו ועד אלפי אירו. החומר מגוון ומסודר לפי נושאים ואספן מתחיל ומתקדם ויכול להעשיר את אוספו בכמות גדולה של חומר בולאי.

חומר בולאי מישראל, נמכר במחירים גבוהים יחסית, לנמכר בארץ, ולמרות זאת קשה מאוד למצוא "מציאות" מבולאות ישראל. לית. במקום נערך מפגש של אספני "ישראל". באגודה כ-80 חברים רובם הגדול אינם יהודים. במסגרת היריד, התקיימה אסיפה של האגודה. נסקרה פעילות האגודה, פעילות מהמתרחש בתחום הבולאות בארץ. האגודה מוציאה לאור מספר פעמים בשנה ביטאון הסוקר את ההנפקות החדשות והסיפורים מאחורי הבולים מישראל.

מספר אספנים אף גילו ענין בהחלפת בולים עם אספנים ישראלים מהארץ (ראו מדור היצע וביקוש).

הדוכן שלהם ביריד משך אליו מבקרים רבים שקיבלו חומר על ישראל, דגל המדינה, סיכה ומדבקת "שלום". הדוכן היה ליד מסגרת הדרכה עם מבחר מבולי ארצנו. ♦

אפשרות להציג כ-100 מסגרות של אספנים הקשורים לאגודה. השנה חגגו אגודות אספני מושבות גרמניה 75 שנה להיווסדן וחלק נכבד מהתצוגות היו אספנים של מושבות גרמניה. כמו כן מעמידים מארגני התערוכה "שולח" נות" עבודות מתמחות המאפשרות להן לחלק חומר ומידע על האגודה וכן למכור ספרות בולאית וחוברות שלהם. אחת האגודות שנמצאת שם כל שנה הנה אגודת אספני ישראל. בין מבקרי התערוכה פגשתי את חברינו **זהר נוי והנס ברוך** שהוזמנו להשתתף בכינוס של האגודה.

כאשר למסחר יש כ-120 דוכני סוחרים ו-25 דוכנים של משרדי דואר, כמות החומר

כל שנה, בסוף חודש אוקטובר, נערך בעיירה זינדלפינגן (Sindelfingen), השוכנת ליד שטוטגרט בדרום גרמניה במשך 3 ימים, יריד סוחרים, המשולב עם תערוכת בולים וכנסי אגודות מתמחות.

מארגני התערוכה הצליחו לשלב בין ארגון הסוחרים וההתאחדות הבולאית הגרמנית וליצור אירוע בעל חשיבות מרכזית לבולאי גרמניה.

כל שנה מקבלת אגודה, או קבוצת אגודות מתמחות, החוגגות אירוע כלשהוא,

בולי גלעדי

מבחר בולי ישראל, חו"ל ונושאים. יבואני אלבומי IMPORTA והוויד

(פסים שחורים), ובולי הרשות הפלשתינאית

רח' אלנבי 76 ת"א, קומה ב' טל': 03-5163871

קונים: ישראל עם שבל*: (בולים ללא חלודה)

שנה	בול	ש"ח
1986	חג הנביא	1.20
1987	יום הזיכרון	1.10
1988	יום הזיכרון	1.10
1988	משה דיין	4.50
1988	גילויית עצמאות 40	1.80
1989	יום הזיכרון	1.50
1990	דואר אלקטרוני	2.80
1992	הרב אהרן	1.40
1992	הבן איש חי	1.80

שנה	בול	ש"ח
1959	ביאליק	0.40
1968	צופים	0.20
1981	גולדה מאיר	2. —
1983	יום הזיכרון	0.60
1984	יום הזיכרון	0.60
1985	יום הזיכרון	0.60
1985	דונגוף	16. —
1986	זיכרון	1. —
1986	הג הפקסת הצום	1. —
1986	לא לגזענות	1.70

* קונים עד להשלמת המלאי הדרוש. קונים המציעים למכור כמויות גדולות חייבים לתאם מראש.

מוכרים: במבצע לזמן מוגבל ישראל: (לא חתום, איכות טובה)

שנה	בול	ש"ח
1961	מזלות גיליון הפוכים	40. —
1965	ערס גיליון הפוכים	55. —
1955	שבטים בלי סימון מים עם שבל	160. —

שנה	בול	ש"ח
1950	דואר אוויר 100 פ' עם שבל	200. —
1951	תל-אביב עם שבל	50. —
1951	עצמאות 40 פ' עם שבל	60. —
1960	גיליון תביב	45. —

קונה בולי ישראל (גם אלו שלא מופיעים ברשימה) ובולי חו"ל וכל חומר בולאי. משלם עבור ישראל - בולי זיכרון גדולים חתומים על נייר - 5 אג' עבור בול. קונה גם דפי מזכרת.

H.S. PHILA
WE WANT TO BUY
רוצים לקנות
HOLOCAUST PHILATELIC MATERIAL
חומר פילטלי ממחנות K.Z.
PLEASE PHONE: 03-6957652 - FAX 03-5178100
H.S. PHILA
ה.ש. פילא בע"מ, ת.ד. 4933 ת"א 61040

רומנו בית מכירות

למכירה בולי אנטרטיקה, פוקלנד, סאוט-ג'ורג'יה, נושאים, ציפורים, אוניות, אומנות וכדור-רגל. ניתן לעשות הזמנה בדאר.

סוכנות בלעדית לאביזרי בולאות LINDNER
מען 03-5463664, ת.ד. 23274, חנות 03-5282790

בית טוב

בולים בכל הנושאים בכמויות מ-50 עד 500 בולים. בחבילות לפי מדינות, כל בולי ישראל, אלבומים. בקרו אותנו:

http://www.bait-tov.com E-mail: info@bait-tov.com
בשעות הערב 03-5535313. מחירים מפתיעים.

בולי גלעדי

בולי ישראל, חו"ל ונושאים, הופיע מחירון בולי ישראל 2003
בולי אוטונומיה פלשתינאית, יבוא אלבומי (IMPORTA) והוויד
רח' אלנבי 76, ת"א, קומה ב', טל. 03-5163871

בולי מוגרבי

סוכנויות יבוא אביזרי בולאות ייצור אלבומי מעטפות, בולי ישראל, יודאיקה, בולי אוטונומיה וכל מה שתבקש מהעולם בבולים ומעטפות כולל מינויים.
שעות הפתיחה: 10:00-13:00, 16:00-19:00
בימי שלישי אחה"צ – סגור, רח' פינסקר 5, תל-אביב, טל. 03-5289012, פקס. 03-5251240

NEGEV HOLYLAND STAMPS

— מתקיימות מכירות פומביות פעמיים בשנה

— המעוניין בקטלוג מתבקש לפנות אלינו

— מעוניינים תמיד בחומר למכירות פומביות או לקניה

— HOLYLAND AUCTIONS HELD TWICE A YEAR

— WRITE FOR A CATALOGUE

— MATERIAL ALWAYS WANTED FOR AUCTIONS OR PURCHASE

P.O.BOX 694 BORDENTOWN NJ 08505 USA

E-MAIL: LEADSTAMP@AOL.COM

DOMFIL
DOMESTIC MAIL

התאחדות בולאי ישראל היא המפיצה הבלעדית בישראל של הקטלוגים DOMFIL בנושאים: כלבים, דיסני, מכונות, אירופה, אולימפיאדות וערים מארחות, צופים, חתולים, פטריות, שחמט, כדורסל, רכבות, אולימפיאדת חורף, פרחים ועוד.
המחירים זולים ב-20 עד 30 אחוז בהשוואה ליבוא אישי ישיר.
טל. 03-6295547

שניאור - בולים

מבחר בולי ישראל וחו"ל, שירות חדשות לפני נושאים ומדינות, סוכנים לאלבומים ואביזרי בולאות.

חיפה, יפו 40, טל. 04-8512134, פקס. 04-8246096

ד"ר יוסף ואלך

קניה מכירה והערכת בולים מקצועית — עולם, מוקדמים, מנדט, קק"ל, שואה, יודאיקה, ישראל, שטרות ומטבעות, בולים, מעטפות, תולדות הדואר.
בולים מן המניין, קלוסנודורף, בולי הכנסה, הסכסוך הישראלי-ערבי, יהודה-שומרון ועזה, הרשות הפלסטינאית.
דרך יבנה 17, ת.ד. 1414 רחובות 76113, טל: 08-9461010, פקס: 08-9464946, דואר אלקטרוני: dwallach@netvision.net.il

אוניסטמפס - קטלוג חינו

בולי גרמניה, אנגליה, שווייץ, צרפת, ישראל, נושאים, יודאיקה ועוד.

במכירה פומבית הקרובה, במחירים זולים
ת.ד. 32120 תל-אביב 61320, טל. 03-5661077

אליק רינק

בולים ומטבעות וטלכרד קונה ומוכר

רח' הס 4 פינת אלנבי 35, ת"א ת.ד. 4124, טל. 03-6297192, פקס. 03-5255131, מען: 03-5227922

מוטי ברש - בולי דיזינגוף

בולים — ישראל וחו"ל — מכירה, קניה, הערכה מטבעות ושטרות אלבומים ואביזרים המבחר הגדול בארץ!!
דיזינגוף סנטר ת"א חנות 420, טל. 03-5251552, 03-5715228, פקס. 03-5715228

הספריה הבולאית

של התאחדות בולאי ישראל

הספריה הבולאית של התאחדות בולאי ישראל פתוחה לקהל הרחב בימים ג' וז' בשעות 16:00-19:30 (ללא תשלום) השאלת ספרים הביתה רק לחברי ההתאחדות — קטלוגים, מגזינים, ספרות — הכניסה חינו
רח' פינסקר 2, תל-אביב, קומה א', טל/פקס 03-6295547

"טריטוריית מקדונלד" – המדינה שלא הייתה

בגלל מאבקי כבוד ואגו החליטו תושבי מקדונלד של מדינת מיזורי בארה"ב להקים מדינה עצמאית "טריטוריית מקדונלד" שהחלה בהנפקת דרכונים, אשרות תיירות והטבעת מטבעות מעץ לטובת המסחר התיירותי • המאבק שזכה לכותרות בתקשורת האמריקנית זיכה את תושבי המחוז הקטן בפרסומת שהביאה להם הכנסות מתיירות רבים

תושביו הקבועים, ובכל זאת, בשנת 1961 יצרה קבוצה ממורמרת מאזרחי המחוז כותרות בתקשורת הבינלאומית כשהודיעו על כוונתם לפרוש ממדינת מיזורי.

"הצרות" החלו כאשר אתרי הנופש של העיירות נואל, פיינוויל וסאות-ווסט סיטי, הושמטו מן "המדריך לחופשות משפחתיות", אשר הודפס בגב מפת הכבישים הרשמית של מדינת מיזורי לשנת 1961. תושבי המקום הגאים, ראו בהשמטה זו פגיעה חמורה ביוקרת מקום מגוריהם (וכמובן פגיעה בפרנסתם) ותבעו את תיקון המעוות.

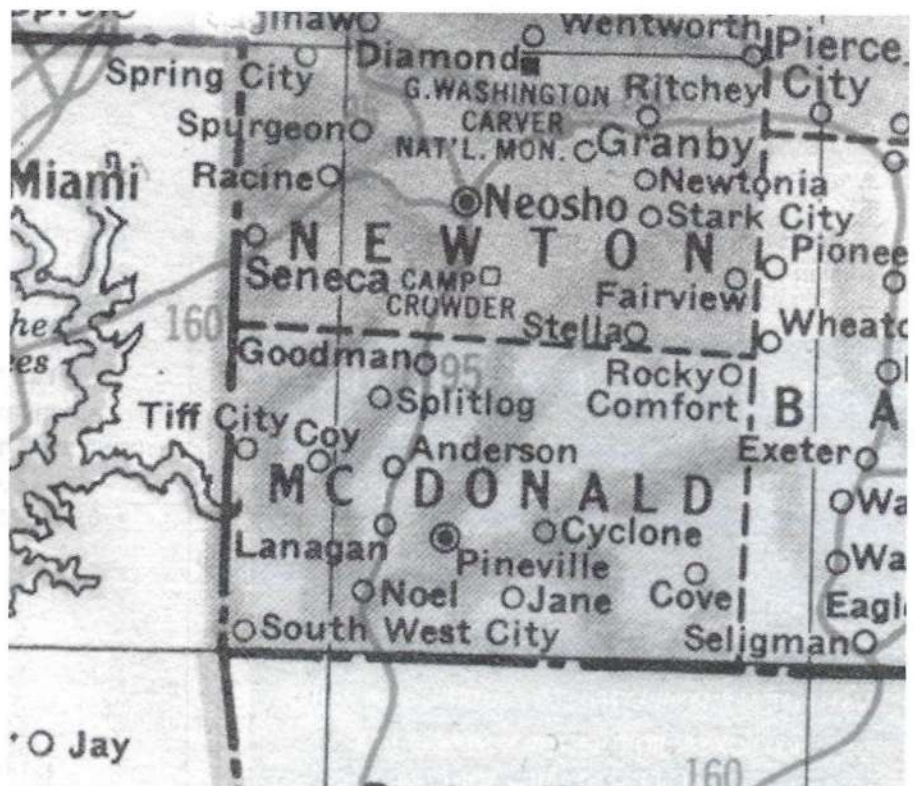
המוציא לאור של המדריך, מחלקת הכבישים של מדינת מיזורי, סירב להתנצל בפני התושבים, ואף החמיר את המצב בהצהירו שההשמטה הייתה מכוונת וכי אין באזור כל אטרקציות מיוחדות המצדיקות להפנות לשם מטיילים.

אם להודות על האמת, הצדק היה עם כותב המדריך. ה"אטרקציה המרכזית" של האזור מצויה מספר קילומטרים דרומית לעיירה נואל, שם ניתן למצוא בצד הדרך שלט, המזמין את הנוסע לעצור את רכבו ולהציב את רגליו כך שבוהן רגלו השמאלית נמצאת במדינת אוקלהומה, עקב הרגל השמאלית בארקנסו וכף רגלו הימנית נמצאת כולה במדינת מיזורי.

מקדונלד. ומדובר במחוז קטן, ללא אטרקציות מיוחדות או נופים בעלי משמעות. אין בו דבר האמור, בדרך כלל, למשוך את תשומת ליבם של אלו שאינם נמנים על

מאת: משה רימור

בפינה הדרום מערבית של מדינת מיזורי (איור 1), בארצות הברית שוכן מחוז

איור 1

וחברי המועדון, ששימשו כשומרי הגבול, עצרו את הנוסעים בכביש כשהם מבקשים להציג את אשרת הכניסה ומונעים את כניסתם של "אנשים בלתי רצויים" דוגמת גובי המס של מדינת מיזורי.

התזמון של פעולות המחאה היה מצויין. בשנת 1961 ציינו בארצות הברית מלאת 100 שנים לפרישת מדינות הדרום במלחמת האזרחים, וסיפור חדש על "פרישה" זכה להד תקשורתי רחב. קוראי העיתונים, שמאסו בסיפורי הזוועות על הטבח בקונגו ועל הפעולה הכושלת במפרץ החזירים בקובה, מצאו בתיאורים המשעשעים של אירועי המחאה ממחוז מקדונלד, אתנחתה קומית מתלאות היום יום. אזרחי העיירה נואל היו רציניים, אך בעיני כל האחרים נתפש האירוע כבדיחה משעשעת.

ואז העניינים באמת יצאו מכלל שליטה. משלחת של אנשי מחוז מקדונלד נסעה לפגישה עם מושל מיזורי, ולמרות שזה התנצל על הפגיעה ברגשותיהם, לא הרפו ה"מורדים" מתוכניתם. הם פנו למזכיר האר מות המאוחדות בבקשה לקבל סיוע בסך ארבעה מיליארד דולר לביסוס ה"מדינה" החדשה ואף הנפיקו שני בולי דואר בערך נקוב של שני סנטים (איור 3-4).

הממשל הפדרלי של ארצות הברית לא היה משועשע כלל. הצהרות תקיפות נשמעו מפי אנשי ממשל בכירים, בדרישה חד משמעית מאנשי המחוז, לחדול מיד ממעשי החתרנות שלהם. לכך הצטרפה יוזמת חקיקה של מדינת מיזורי אשר דחתה בתוקף את בקשת הפרישה של המחוז הסורר.

צעדים תקיפים אלו שמו קץ לפרשת ה"מרד" של מחוז מקדונלד, אולם לאנשי המחוז לא הייתה כל סיבה להצטער על היוזמה שגילו. הפרסום הרחב לו זכתה הפרשה בכלי התקשורת האמריקאים והבי נלאומיים עוררה סקרנות בלב רבים, וחודשים רבים לאחר תום הפרשה, המשיכה תעשיית התיירות של מחוז מקדונלד ליהנות מאלפי המטיילים, שעצרו במקום, ונהנו מהאווירה המרדנית ששררה באזור במשך תקופת הקיץ. משדעכה התעניינות הציבור, ומחוז מקדונלד חזר לשגרה היום יום, כל שנותר כדי להזכיר לנו את סיפור ה"מרד" הן שתי התוויות שהונפקו כבולי דואר של המדינה שלא הייתה.

איור 2

הכבוד מעל הכל

אולם לא סוגיית האמת עמדה למבחן אלא כבודם של התושבים.

תושבי מחוז מקדונלד, 11 אלף במספר, החליטו לנקוט בפעולת תגמול. ביום 9 באפריל 1961 נפגשו כחמישים תושבים נרגזים בעיירה נואל על מנת לדון בדרכי פעולה אפשריות. הועלו שלוש הצעות:

1. לבקש ממדינת ארקנסו הסמוכה שתספח אליה את מחוז מקדונלד.
 2. לחבור למחוז דלאוור שבאוקלהומה ולהכריז על עצמם כמדינה החמישים ואחת של ארה"ב.
 3. לדרוש ממדינת מיזורי שתחזיר את מחוז מקדונלד חזרה לשליטת האינדיאנים.
- לאחר דיונים סוערים החליטו התושבים

להתנתק כליל מארצות הברית של אמריקה, ולייסד מדינה חדשה שתיקרא "טריטוריית מקדונלד". מר מקגאוון, נשיא לשכת המסחר המקומית נבחר לנשיא הממשל הזמני, והתושבים גיבשו תוכנית מעשית למימוש החלטתם.

הנפקת דרכונים ואשרות תיירות

העניינים התלהטו ביום 11 באפריל, כאשר הממשל הזמני החל בהנפקת דרכונים ואשרות תיירות, חלוקת "תעודות תושב" והטב עת מטבעות מעץ לטובת המסחר התיירותי. מועדון הקליעה המקומי הוכרז כתחנת גבול

איור 4

איור 3

ביו-טרור והבולאות

מאת: ד"ר פייבל הדי

קטלנית, במיוחד אם היא פוגעת במערכת הנשימה.

ישנן צורות נוספות של פגיעה כגון אנטרקס עורי שהינו פחות מסוכן, אנטרקס של מערכת העיכול שגורם לדימומים ולסיבוי כים קשים ואנטרקס מוחי שגורם לדלקת קרום המוח.

אבטחת תנועת דואר

ארה"ב נכנסה לבעיה נוספת קשה, לאבטחת תנועת דואר חופשית במדינה שבה מועברים למעלה מ-16 מיליון דברי דואר ביום. צריך לזכור שהתקפת הטרור של ה-11 בספטמבר גרמה לנזקים כלכליים אדירים והנה כעת גם סכנה לשיתוק הדואר.

מספר בתי דואר נסגרו לאחר שנמצאו עקבות לאנטרקס על המכונות השונות. בהתאם להנחיות מנהל הדואר של ארה"ב הוחל בחיטוי סניפי הדואר הנגועים, העובדים החלו מקבלים תרופה "ציפרוקסין" שהינה יעילה מאוד לטיפול באנטרקס והוחל בחיפוש אחרי פתרונות יותר רחבים, מערכתיים.

בשתי המעטפות ממול היה פתק עם הטכסט האומר: "זה הבא בתור, קח עכשיו פניצילין. מוות לאמריקה. מוות לישראל. אללה הוא גדול".

שניים מהם עובדי הדואר במדינת מרילנד: טומס מוריס בן ה-55 ויוסף קורסיין בן ה-47. מספר סנטורים קיבלו מכתבים (תמונות 1-2) שהיו חשודים ובדיקה העלתה שאכן הכילו נבגי אנטרקס. חלקים מבניין הקונגרס נסגרו.

חיידק יציב לאורך זמן

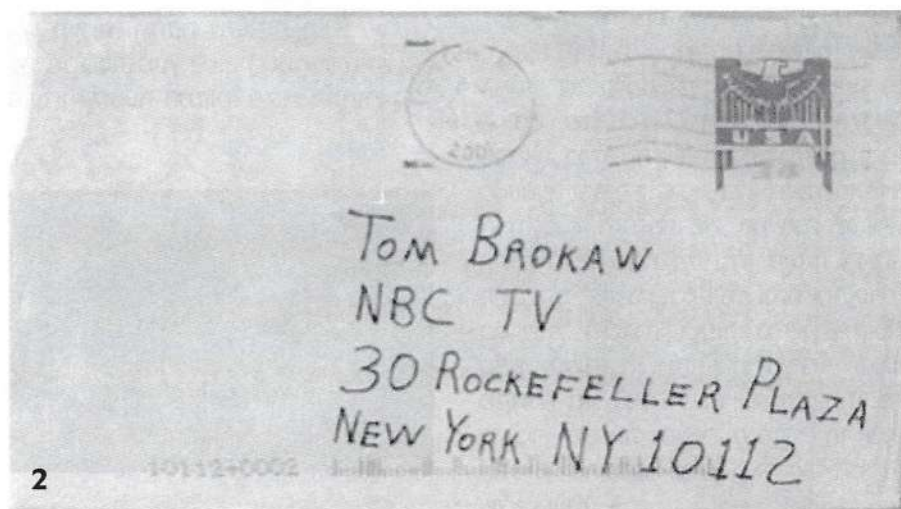
מדוע טרוריסטים בחרו בחיידק הזה? מדובר בחיידק יציב מאוד שמסוגל לשרוד עשרות שנים על הקרקע, עובר דרך האוויר וכמות קטנה מאוד של עשרות נבגים מספיקה לגרום למחלה שבלי טיפול מיידי עלולה להיות

ה-11.09.2001 נכנס לתולדות האנושות כיום בו התרחשה התקפת הטרור הרצחנית ביותר שגבתה חיייהם של כ-4,000 קורבנות בארה"ב.

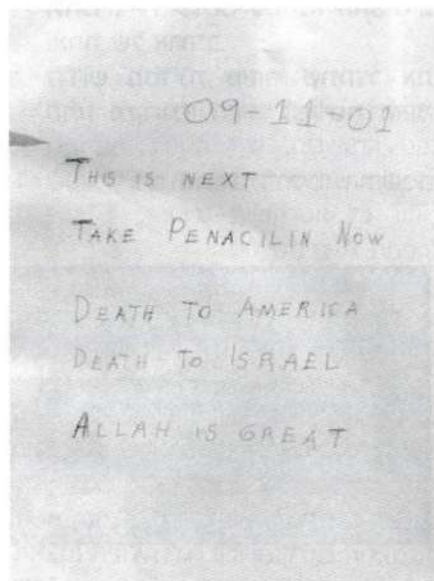
מדינות רבות הנפיקו בולים לזכר הנספים ובראשן ארה"ב. השרות הבולאי הישראלי כיבד אף הוא את הרוגי ה-11 בספטמבר. ימים אחדים, לאחר מכן, החלו להתקבל הודעות ממערכת הבריאות שמספר אנשים הגיעו לבתי חולים עם סימנים של קוצר נשימה ובתחילת אוקטובר מתו שלושה,

1

2

UNITED STATES POSTAL SERVICE

SUSPICIOUS MAIL ALERT

If you receive a suspicious letter or package:

8

- 1 Handle with care. Don't shake or bump.
- 2 Isolate it immediately
- 3 Don't open, smell, touch or taste.
- 4 Treat it as suspect. Call local law enforcement authorities

If a parcel is open and/or a threat is identified . . .

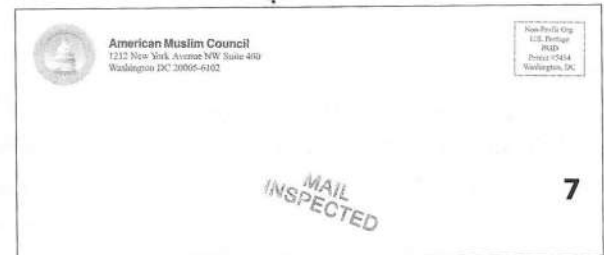
- For a Bomb:**
Evacuate immediately
Call Police
Contact Postal Inspectors
Call Local Fire Department/HAZMAT Unit
- For Radiological:**
Limit Exposure - Don't Handle
Evacuate Area
Shield Yourself From Object
Call Police
Contact Postal Inspectors
Call Local Fire Department/HAZMAT Unit
- For Biological or Chemical:**
Isolate - Don't Handle
Evacuate Immediate Area
Wash Your Hands With Soap and Warm Water
Call Police
Contact Postal Inspectors
Call Local Fire Department/HAZMAT Unit

5

6

7

דף למזכרת

1510) — (י'ח).	22.5.03	שיגור לחלל של האסטרונאוט הישראלי הראשון, (בהזמנת סוכנות החלל הישראלית — (י'ח).	16.1.03
75 שנה להתאחדות הכדורגל. בהזמנת התאחדות הכדורגל בישראל (לפרטים: מאיר ליבר 03-5704004 — (י'ח 1310).	15.6.03	לציון 50 ליישוב כרם ביבנה, בהזמנת ישיבת כרם ביבנה (נעמה 08-8562007 הונפק ב-2 מהדורות — (י'ח 5260 + (י'ח).	4.3.03
יובל לבית יציב. בהזמנת בית יציב (לפרטים: 08-6239022 — (י'ח 1010).	19.6.03	לציון טקס הענקת עיטורים במשטרת ישראל, בהזמנת משטרת ישראל — (י'ח 2010).	6.3.03
100 שנה לכפר סבא. בהזמנת עיריית כפר סבא (לפרטים: 09/40/9-7649238 — (י'ח 1010).	24.6.03	100 שנה לפוגרום קייסינג בהזמנת בית יהודי בסרביה (ד"ר דני קורן 050-216649 — הונפק ב-2 מהדורות, עברית (י'ח 1010) ורוסית (י'ח).	6.4.03
לציון יובל ה-50 לאוצר השלטון המקומי, בהזמנת אוצר השלטון המקומי (לפרטים: 03-6957211 — (י'ח 1010).	24.6.03	55 שנה לעצמאות ישראל, בהנפקת השירות הבולאי נמכר ב-15 ש"ח.	27.4.03
120 שנה לנס ציונה. בהזמנת החברה למוסדות חינוך ותרבות נס ציונה (לפרטים: 08-9304006 — (י'ח 5010).	1.7.03	בול שיח' אמין טרף, בהזמנת המועצה הדתית העליונה (לפרטים: כאמל סאלמה 050-236071 — (י'ח 2010).	27.4.03
יובל למכון אבשלום. בהזמנת מכון אבשלום לידעת הארץ (לפרטים: מיטל אלבין 03-6994924 — הונפק ב-2 מהדורות, עברית (י'ח 1010) ואנגלית (י'ח).	9.7.03	60 שנה למרד גטו וארשה, בהזמנת בית לוחמי הגיטאות (מר שטין 04-9458080 — (י'ח 1010).	29.4.03
65 שנה לליל הבדולח. בהזמנת בית לוחמי הגטאות (לפרטים: מר שטין 04-9958080 — (י'ח 1010).	9.11.03	לציון תוכנית מגדלי האישפוז הכירוגי ע"ש קמליה בוטנר במרכז הרפואי האוניברסיטאי סורוקה. בהזמנת המרכז הרפואי האוניברסיטאי סורוקה (לפרטים: 056-264265 גדי כהן) — (י'ח 2010).	21.5.03
90 שנה לארגון הג'וינט. בהזמנת ארגון הג'וינט — (י'ח 1390).	17.11.03		

<http://www.sandafayre.com/html/Atlas.htm>

גרסה מלאה ברשת של אטלס בולי העולם, שיצא לאור גם בעברית, ואזל. ניתן למצוא מפה של כל ישות נידחת שאי פעם הוציאה בולים. וחומר רקע על כל ישות כזו.

<http://postage.20m.com>

האתר המקיף ביותר לזיהוי בולים על פי שם או תמונות. מכיל גם מידע מגוון נוסף.

המקום הבסיסי לשאלות באינטרנט הם קבוצות הדיון. אלו אינם אתרי אינטרנט במובן המקובל, אלא פורומים להחלפת מידע. הרבה פעמים ניתן לקבל תשובות ועזרה בשאלות שונות, אולם צריך תמיד לקחת את המידע בעירבון מוגבל, מכיוון שאין שום פיקוח על משתתפי קבוצות הדיון. מסיבה זאת כדאי גם לשמור שם על אנונימיות ולא לחשוף פרטים אישיים.

הקבוצה הראשית לנושאי בולאות היא:

[News:rec.collecting.stamps](http://www.rec.collecting.stamps)

ויש לה קבוצות משנה רבות למסחר, החלפה, תולדות הדואר וכו'. ניתן לחפש בארכיון של קבוצות הדיון דרך מנוע אתר החיפוש הנפוץ גוגל בכתובת:

<http://groups.google.com>

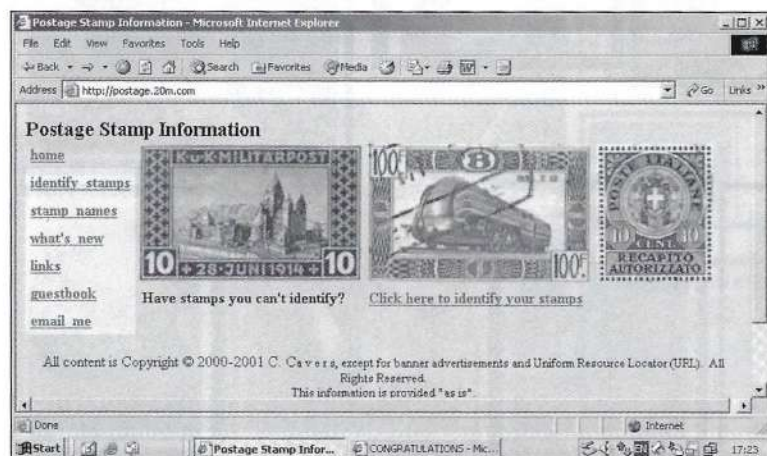
מומחים (ע"פ הגדרת עצמם) יענו (ברוב המקרים) ללא תשלום לשאלות בתחומי בולאות שונים בכתובת:

<http://www.allexperts.com/getExpert.asp?Category=1610>

זה חלק מאתר המקיף כמעט כל תחום שיעלה על דעתכם.

גלישה נעימה.

* משה אהלי לקח על עצמו חיבור טור קבוע לכל "שביל". הוא גם חיבר את המאמר על קטלוגים ברשת ב"שביל" הקודם.

אתרים למתחילים

מאת: משה אהלי*

הפעם נסקור במדור אתרים היכולים לעזור לאספנים מתחילים או כאלו הרוצים להרחיב את תחומי אוספיהם. חלקם של אתרים אלו יכולים להיות לעזר לכל מי שרוצה להרחיב את אופקיו הבולאיים הן ברמה הטכנית, והן ברמת הידע הכללי הנלווה לתחביב (מידע על ישויות שהוציאו בולים, נושאים בבולאות וכד')

כמו בכל תחום באינטרנט, אין אתרים רבים בעברית באתר ההתאחדות יש לקסיקון מקיף ועשיר למונחי בולאות בכתובת:

<http://www.israelphilately.org.il/lexicon>

<http://www.bait-tov.com>

אתר מסחרי צבעוני ויפה, הנותן מידע אינצוקלופדי על מדינות וישויות שהוציאו בולים בעברית ובאנגלית. מותאם מאד גם לאספן הצעיר.

<http://www.askphil.org>

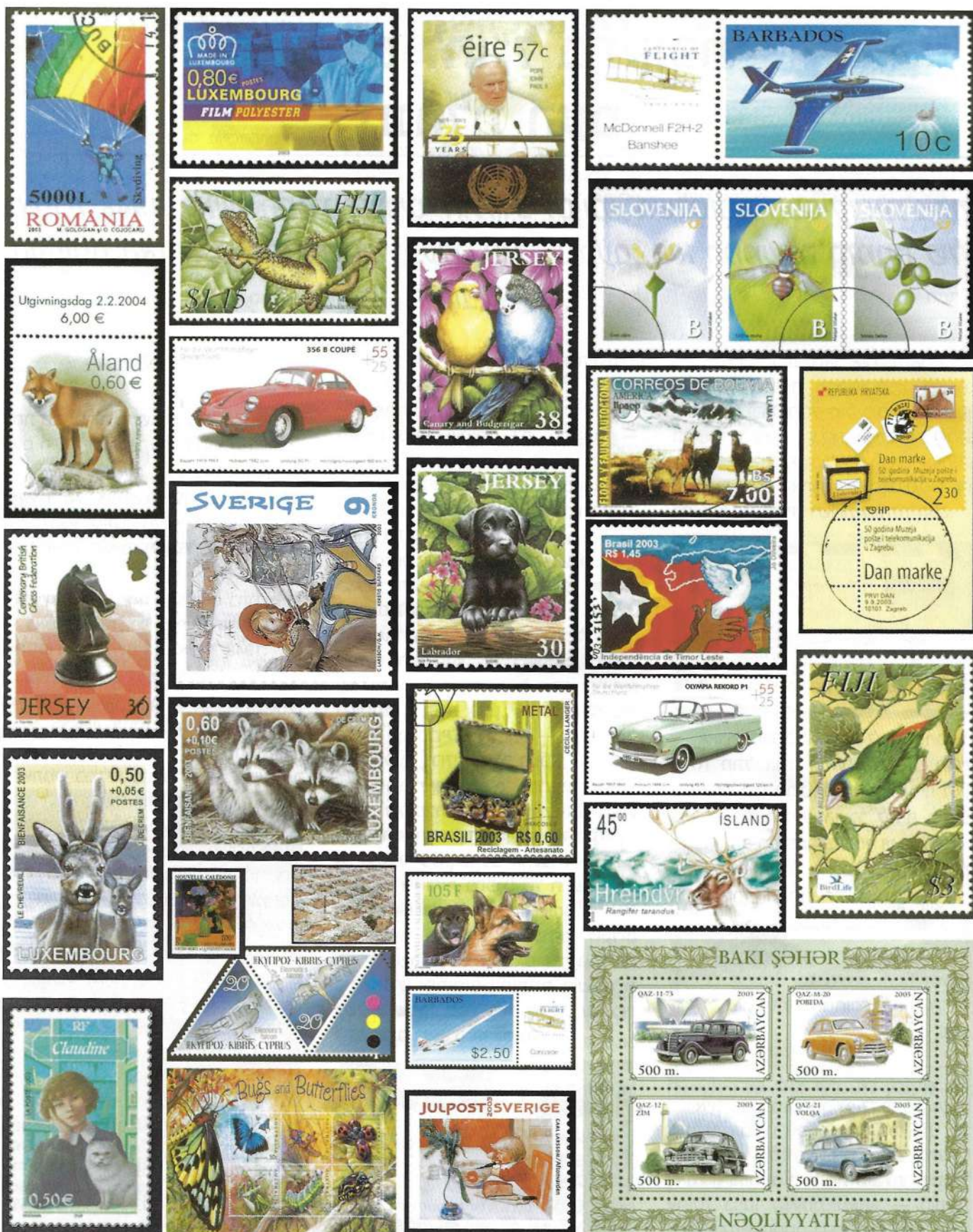
האתר מס' 1 לבולאי המתחיל. יש כאן מילונים, מדריכים, מאמרים ושאלות ותשובות על נושאים רבים ומגוונים בבולאות. יש גם מנגנון חיפוש משוכלל ואפשרות לשאול שאלות. האתר מופעל ע"י האגודה הבולאית של שיקגו והוא בעל הטיה אמריקנית חזקה. (לדוגמה: כאשר מדובר על קטלוג כמעט תמיד הכוונה ל-Scott)

<http://www.stampfaq.org>

אתר המרכז שאלות נפוצות בתחומי הבולאות. למרות שמצוין כי העדכון האחרון נעשה בספטמבר 2003 הרי למעשה נראה כי האתר "תקוע" עדיין בשנת 1995 הן מבחינת התכנים והן מבחינת העיצוב הגרפי הדל, המהווה מסע במנהרת זמן לימים הראשונים של האינטרנט. למרות כל זאת זה אתר מסודר ועשיר מאד בתכנים, ברמה משתנה, על כל תחום אפשרי כמעט בבולאות.

הנפקות חול

מכתבים לחו"ל בתקופת מנהלת העם

באפריל 1948, כאשר המנדט הבריטי התקרב לסיומו, השלטונות הפסיקו את ניהול העניינים האזרחיים. בחלל שנוצר פעלה מנהלת העם, היא הממשלה הזמנית של הישוב היהודי.

מאת: צבי אלוני

איור 1: מכתב דואר אוויר לסאן מתיאו בקליפורניה, מקורו בראשון לציון, בהתאם לתקנות, מבויל ב-70 מיל בולי מנדט עבור התעריף לארצות הברית (ביול יתר של 5 מיל). הובא לתל אביב לסניף הראשי והוחתם בחותמת היום האחרון של המנדט – 14 במאי 1948, על ידי רשויות מנהלת העם.

איור 2: מכתב בדואר ימי לארצות הברית, נשלח מתל אביב התאם לתקנות. מבויל ב-20 מיל בולי מנדט, בהתאם לתעריף דואר ימי לארצות הברית. הועבר לסניף הראשי ושם הוחתם בחותמת 5 במאי 1948 (כנראה התאריך לא שונה בחותם, והשתמשו כל הזמן באותו התאריך).

איור 3: מכתב דואר ימי לקפריסין. נשלח מתל עדשים דרך עפולה בניגוד לתקנות. בול ב-15 מיל בולי מנדט, בהתאם לתעריף לאנגליה והוחתם בחותמת מנהלת העם של עפולה, בניגוד לתקנות. מאחור – חותמת ההגעה לפאמגוסטה בקפריסין.

על גביהם שם המדינה וכמו-כן השפה היחידה הייתה עברית.

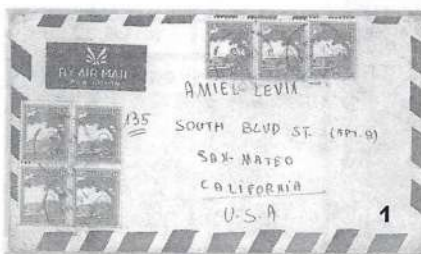
למרות פשטות ההנחיות, ידועים מכתבים מעטים מאוד שטופלו לפי התקנות – כלומר ביול בולי מנדט, הועברו מהערים הקטנות לסניפים הראשיים בחיפה או תל אביב, לשם החתמה בחותמי המנדט והעברה לחו"ל בתקופה 14-2 במאי 1948.

אנו מכירים יותר מכתבים שנשלחו לחו"ל בניגוד לתקנות, מאשר מכתבים שנשלחו בהתאם להן.

ידוע לנו על מכתבים שביול בולי מנהלת העם והורו בחותמות מנהלת העם, מכתבים מבוילים בולי מנדט וחתומים בחותמות מנהלת העם, מכתבים עם ביול מעורב וגם מבוילים פעמיים – פעם בולי מנדט ופעם בולי מנהלת העם.

מטרת מאמר זה היא להראות דוגמאות מספר של מכתבים שנשלחו ליעדים בחו"ל בתקופה זאת מנקודות הראות של התקנות. אין המאמר עוסק בנתיבי ההעברה – היבט שמתואר ביסודיות בספרם של ח. שמיר ומ. זיגל "Israel Foreign Postal Links".

קיימים מכתבים מירושלים ליעדים בחו"ל אשר נשלחו בהתאם לתקנות, עם בולי מנדט וחתומים בחותמת הישראלית בשלוש שפות ב-18 ביוני 1948, שהובאו לתל אביב בשיירה הראשונה.

אחת מהמטרות החשובות ביותר של מנהלת העם הייתה להמשיך את שירותי הדואר. למרות התנאים הפוליטיים והצבאיים הקשים של אותה תקופה, נעשה מאמץ גדול לבצע מעבר חלקי, ממערכת הדואר המנדטורית למערכת של מנהלת העם (הישראלית).

שירותי דואר המנדט הופסקו בהדרגה מ-15 באפריל 1948, כפי שצוין ב**הודעה לקהל שמספרה 53**, מיום 13 באפריל 1948.

מנהלת העם החלה לפעול ב-2 במאי 1948. ב-25 באפריל הפיצה מנהלת העם את החוזר הראשון הנוגע לשירותי הדואר. רוב המידע התייחס לשירותים בארץ, תוך חובה להשתמש בבוילים עבריים זמניים, לפי התעריפים הרגילים של אותה התקופה ובחותמים הזמניים של מנהלת העם; בפסקה 13 של אותה הודעה, יש הנחיות לגבי משלוח הדואר לחו"ל. במקרה זה נאסר על החתמת בולי המנדט בחותמים הזמניים. מכתבים למדינות זרות היו צריכים להישלח למשרדים הראשיים בתל אביב או בחיפה – **לא חתומים**.

בנספח לחוזר הראשון מפורט עוד, כי בתקופה שבין ה-1 ועד ה-5 במאי 1948, יש לבייל את כל המכתבים לחו"ל בולי המנדט; בעוד ההחתמה של מכתבי הפנים תיעשה בחותמים הזמניים והמכתבים יטופלו וישוגרו כרגיל. המכתבים לחו"ל לא יטופלו כרגיל אלא יועברו כאמור ללא החתמה למשרד הראשי בתל אביב.

ההסבר לכך פשוט – בולי מנהלת העם והחותמים יועדו לשימוש זמני ולא תאמו את תקנות איגוד הדואר העולמי, מפני שלא צוין

החותמת השגויה של ששת גיליונות ברכות "הבול שלי" הגנריים

אז הבנתי כי נפלה טעות ביצור החותמת הידנית.

מהסתכלות מעמיקה קל לראות כי בנוסף לשגיאה בתאריך הלועזי נפלו שגיאות נוספות בחותמת. (ראה איור):

- שתי שגיאות במילה הלועזית TEL AVIV. באות E חסר חלק, וכך גם באות V בסוף במילה.
- במילה "תל אביב" האות "ת" הפכה ל-"ח".
- במילה "תשסד" האות "ד" יצאה קצוצה למטה.

- המספר "1" של החותמת, המופיע מתחת למילה "תל אביב-יפו", חסר כמעט לגמרי. פניתי לסוחר בולים שהכינו כבר מעטפות עם חותמת יום ההופעה על מנת לפתור את התעלומה. התברר כי בחותמת שהוחתמה על המעטפות של הסוחרים אין את השגיאה כיוון שהמעטפות לא הוחתמו על ידי חותמת הגומי הידנית אלא על-ידי חותמת המכונה ששם לא נפלו הטעויות. השרות הבולאי בהביר כי החותמת הידנית תוחלף תוך מספר ימים.

אכן לאחר מספר ימים נלקחה החותמת השגויה והוחלפה בחותמת תקינה עם התאריך 19.10.03 (ראה איור). החותמת השגויה הייתה בשימוש הציבור כשבועיים ימים להערכת.

מי יודע, אולי דווקא הגיליונות הגנריים החתומים ומעטפות יום ראשון שנעשו עם חותמת הגומי הידנית השגויה יהפכו לפריט בולאי מבוקש על ידי האספנים כיוון שהחותמת הייתה בשימוש זמן קצר בלבד כאמור. נחכה ונראה.

מאת: יובל פורת*

בחודש אוקטובר 2003 הנפיק הדואר 6 גיליונות ברכות עם הדפסה מיוחדת, במתכונת גיליונות "הבול שלי", אלא שבמקום התמונה האישית המופיעה בגיליונות "הבול שלי" הודפס הלוגו של התערוכה תלאבול הצפויה להתקיים בשנה הבאה 2004. דרך אגב, גיליונות אלו מכונים בג'ארגון הבולאי "גיליונות גנריים".

מברורים מוקדמים בקרב סוחר הבולים נודע לי כי יום ההופעה הרשמי של הגיליונות הגנריים הוא ה-19 לאוקטובר 2003. מברור נוסף שערכתי בשרות הבולאי נאמר לי כי חותמת אובולית רגילה עם תאריך יום ההופעה הרשמי נמצאת באשנב המכירה לשימוש הקונים.

בכל פעם שיוצא לאור גיליון חריג, מיהרתי לאשנב המכירות של השרות הבולאי בתל-אביב יפו על מנת להחתים את הגיליונות בחותמת יום ההופעה ולהכין מעטפות יום ראשון. כשהתחלתי בהחתמות עם החותמת האובולית נוכחתי כי החותמת נראית מוזרה משהו. בחותמת למעשה היו מספר טעויות כשהבולטת מכולן הייתה בתאריך עצמו 19.10.03. הספרה 9 עוותה בצורה

אמיתי

שגוי

בולטת ודמתה יותר לספרה 8 אבל גם כן מעוות (ראה איור).

דרך אגב, גם על החותמת הידנית עצמה הייתה מדבקת נייר שהודבקה על ידי השרות הבולאי והיה כתוב עליה 18.10.03 במקום 19.10.03. כנראה שגם להם נראה היה כי התאריך בחותמת ספציפית זו דומה יותר ל-18.10.03 מאשר ל-19.10.03. בתחילה סברתי כי נפלה טעות והחותמת שהובאה לאשנב השרות הבולאי הייתה של יום אחד מוקדם יותר מיום ההופעה הרשמי, קרי 18.10.03 במקום 19.10.03, או אולי המידע המוקדם שקבלתי לגבי יום ההופעה הרשמי היה מוטעה ואינו 19.10.03. אולם כשבדקתי את התאריך העברי בחותמת, כ"ג תשרי, נוכחתי שהוא אכן מתאים ליום ההופעה הנכון, דהיינו 19.10.03.

איור 4: מכתב מתל אביב לרומא, בניגוד לתקנות מבויל ב-75 מיל ביל מעורב, מדט ומנהלת העם, וחתום בחותמת מנהלת העם של תל אביב, בניגוד להנחיות. מאחור - חותמת הגעה לרומא.

איור 5: מכתב דואר ימי לארה"ב. נשלח מקיבוץ דגניה ב' דרך דואר טבריה, שלא בהתאם לתקנות דואר חו"ל. מבויל ב-20 מיל בולי מנהלת העם (תעריף מכתב ימי לאר"ה) וחתום בחותמת מנהלת העם של טבריה, הועבר לחיפה ושם הוחתם בחותמת עיגול כפול מדטורית 9 למאי 1948.

איור 6: מכתב דואר ים לפראג. נשלח מתל אביב בניגוד לתקנות מנהלת העם למשלוח דואר לחו"ל. מבויל ב-20 מיל בולי מנהלת העם, כנדרש לפי התעריף לצ'כוסלובקיה וחתום בחותמת מנהלת העם של תל אביב.

מעונין להחליף בולי שבדיה
עבור בולי ישראל חתומים:

Steve Nilson
Haggstigen 2, 311 41 Falkenberg
SWEDEN

* המחבר יובל פורת הוא נכדו של ד"ר משה אופיר, שהיה יו"ר ארגון הבולאים בישראל ומכירי הבולאים בישראל.

SHOVEL No. 50

DECEMBER 2003 - Bi-Monthly

Organ of the

ISRAEL PHILATELIC FEDERATION

Director General: Tibi Yaniv

Editor: Avraam Dishon

Assistant Editor: Zohar Noy

Design & Graphics: E. Oren Ltd.

2 Pinsker st. P.O.Box 4523, Tel-Aviv

61045, ISRAEL

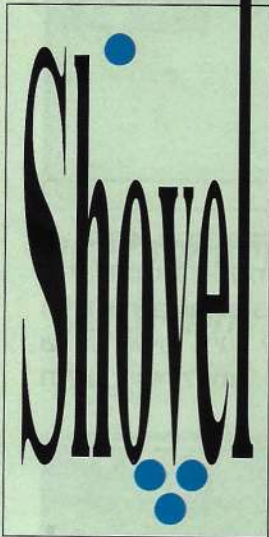
Telefax: (972-3) 6295547

E-mail address: ipf@netvision.net.il

http://www.israelphilately.org.il

Israel Philatelic Federation Magazine

No. 50 ♦ December 2003

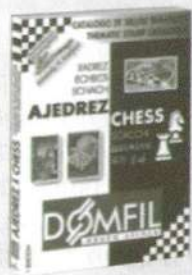

- Minhelet Ha'Am Period: Letters to Foreign Destinations by Z. Aloni
- "Rarity" in Thematics by J. Magier
- Bio-Terror & Philately by Dr. Hedy Feibel

קטלוגי DOMFIL

הקטלוגים עם מספרי מיכל, סקוט, עיבר ואוניפיקטו מחירים בירו ובדולר. התאחדות בולאי ישראל היא המפיצה הבלעדית בארץ של קטלוגים אלה:

אירופה 2004	- 40.00 יורו
מונקו 2004 - מהדורה חמישית	- 30.00 יורו
בעלי חיים פרהיסטוריים ומאובנים - מהדורה 25	- 24.00 יורו
פרחים - מהדורה 26	- 65.00 יורו
בלגיה 2003 - מהדורה ראשונה	- 30.00 יורו
גיברלטר 2003 - מהדורה ראשונה	- 17.00 יורו
ליכטנשטיין 2003 - מהדורה ראשונה	- 18.00 יורו
פרפרים - מהדורה 25	- 40.00 יורו
בעלי חיים מוגנים - מהדורה 2	- 28.00 יורו
משחקי חורף אולימפיים - מהדורה ראשונה	- 32.00 יורו
רכבות - מהדורה שנייה	- 50.00 יורו
כדור-סל - מהדורה ראשונה	- 22.50 יורו
כלבים - מהדורה ראשונה	- 33.00 יורו
דיסני - מהדורה ראשונה	- 37.50 יורו
מכוניות - מהדורה ראשונה	- 36.00 יורו
משחקים אולימפיים, ערים מארחות - מהדורה ראשונה	- 24.00 יורו
צופים ותנועות נוער אחרות - מהדורה ראשונה	- 39.00 יורו
חתולים - מהדורה ראשונה	- 22.25 יורו
פיטריות - מהדורה שנייה	- 17.30 יורו
שחמט - מהדורה ראשונה	- 12.00 יורו
חיים ימיים - מהדורה 24	- 21.50 יורו.

בהזמנות לקטלוגים יש לפנות
לת.ד. 4523 תל-אביב 61045,
טל' 03-6295547.
התשלום בשקלים על-פי השער
היציג ביום התשלום.